

GAZDASÁGI LAPOK

27. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1911. Julius 2.

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE

Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsqual Nr. 130.
Városi mintaraktár: Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6. KI

ELSINGER M. J. ÉS FIAI

BUDAPEST
V., BATHORY-U. 6.
TELEFON 32-58
HAZAI IPAR

GYÁR
LAJTA-SZENT-MIKLÓS
SOPRONMEGYE
HAZAI IPAR

VIZMENTES PONYVÁK

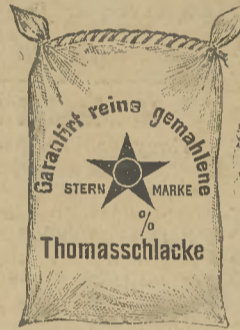
KAZALOK, CSÉPLŐGÉPEK ÉS MOZDONYOK BETAKARÁSÁHOZ STB.
NYERS PONYVÁK // **GABONAZSÁKOK**
REPCZE BEHORDÁSHOZ // JUTA ÉS LEN
SÁTRAK, VEDREK, TÖMLŐK, KÖPENYEK, LÓTAKARÓK
.. LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS ..
MINTÁK INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Őszi trágyázás!

Valódi Stern-Marke védjegyű

THOMASSALAK

Valódi csak, ha ilyen zsákban van és eredeti ólomzár van rajta. Minden zsák tartalomjelzéssel van ellátva. **ÓVAKODJUNK A HAMISÍTÁSOKTÓL!**

Kalmár Vilmos

a Thomasphosphatfabriken, Berlin, vezérképviselője

Budapest,
VI., Andrásy-ut 49.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH LTD

Budapest, Váci-körút 68,
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomoblok és cséplőgépek, benzínmotoros cséplőkészletek, magánjáró gőzgépek, szalmakazalozók, lóhereséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszálógépek, marokrakó- és kéveköltő-aratógépek, szénagyűjtők, széna- és szalmasajtók, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, kukorica-morzsolók, szecske-vágók, répavágók, daráló, őrlőmalmok, egytemes aczélekék, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb mezőgazdasági gépek.

Kisküküllőmegyében (Erdély) Szászvesszősön, szarvasmarhára és sertések bevásárlására **ügynöki és alkuszi üzletet nyitottam**, szíves megbízásokat kér a tisztelt uradalmaktól és birtokos uraktól

teljes tisztelettel

Czim: Szászvesszős.

Posta és távirtda: Küküllővár.

Vasut: Zsidve.

Bedőházi Pál

ügynök és alkusz.

A legolcsóbb és feltétlenül **biztos ellenszere** a szőlő peronosporájának a **dr. Wagner Jenő és Emil** budapesti vegyészeti gyár által előállított

PRO VINO

mely a rézgaliczon kívül közömbösítésre és a **tapadás előmozdítására** szolgáló anyagokat is tartalmaz.

Üledéket nem képez! A perme ruganyosságánál fogva a szövetek növekedésével lépést tart! A „Pro Vino” por nem romlik s egyik évről a másikra eltartható!

ÁRA loco Budapest raktár:

50 kg.-os zsákokban kg.-kint 55 fillér.

10 és 5 „ „ „ 58 „

Aki szőlősgazdáink közül még nem használta ezt a szert, tessék **kicsinyben kísérletet tenni**, hogy a „Pro Vino” kiválóságáról személyesen meggyőződhessen! — A por megrendelhető a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

Budapest, V., Alkotmány-utca 31. szám.

Őszi trágyázás!

Belföldön az egyedüli **Thomas-salakgyár!** Óvakodjunk külföldi **Thomas-salak-utáztatoktól!**

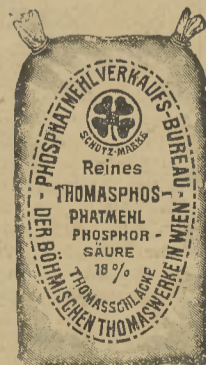
A valódi lóhere-védjegyű

THOMASSALAK

a legjobb és legolcsóbb, minden növényhez alkalmazható **foszfor-savas MÜTRÁGYA**, melynek tisztaságáért, beltartalmáért és porfinomságáért mindenkor garantálunk.

Magyarországon 30 év óta van a legjobban bevezetve!

MINDEN ZSÁK EZEN VÉDJEGYVEL VAN ELLÁTVA!

Árjajánlatok, szakiratok és minden egyéb felvilágosítással készségesen szolgál!

László Marcell

Budapest, VI., Eötvös-u. 28.

a csehországi Thomasművek magyarországi vezérképviselője.

FIGYELEM! FIGYELEM! Az idén kivételes olcsó árjajánlattal szolgálhatunk! Vétel előtt szíveskedjék árjajánlatot kérni! — Eredeti stassfurti kálissókkal és káinittal legolcsóbb napi árakon szolgálhatok!

MEGJELENT a Kodolányi-féle 1911. évi GAZDASÁGI ZSEBNAPTÁR

a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél bővebb és változatosabb tartalommal. 51-ik évfolyam. Ára helyben 2 korona 80 fillér. Ajánlott postai szétküldéssel 3 kor. 25 fill. Utánvétellel küldve 3 kor. 45 fill. Megrendelhető a „GAZDASÁGI LAPOK” kiadóhivatalában, Budapest, IV. kerület, Múzeum-körút 7. szám alatt.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozunk mezel gazdaságunkb.
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre . . . . . 16 kor.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyed évre . . . . . 4 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Muzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési
pénzek a kiadóhivatalhoz közzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árbau fogad
tatnak el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utányomási jog
fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — n.	457
Tárca. — Levél Californiából. — Igali Szvetozár	458
Gazdasági levelek. — K. Szűcs János. — Geher Lajos — H. S.	459
A gyümölcs raktározásáról és elartásáról. — J.	462
Az orvosi növények természetéről. — Dr. Rodiczky Jenő	463
Az istállótrágya hatása és annak értékelése. — Janauschek	463
Könyvismertetés	463
Kérdések és feleletek	464
Kérdések: Vasárnapi munkaszünet. S. I. — Mi a célja a kataszteri felmérésnek? J. J. — Lehet-e most még chilizni a legelőt? J. K. — Hármaskisefa méretei és használat. G. A. D.	
Feleletek: Hogy védekezzünk a szarvasok ellen? Fehér Pál. — Az oídium ellen hogy védekezzünk? Sz. — Kell-e a méhészkedéshez méhes? Balogh Bálint. — Kataszteri felmérés által okozott kár. K. Szűcs János. — A méhszurás hatását hogy lehet ellen- súlyozni? Dr. K. Tompa Artur	
Hírek	465
Aprók	466

SZEMLE.

(Időjárás és a gazdasági helyzet. — A bankok és az idegen vállalatok elszaporodása. — Az altruista bank törvényjavaslat betervezése. — Az amerikai emberáldozatok kisebbedése. — A Casseli jubiláris kiállítás. — Szemelvények a répatermelés és cukorgyáraink életéből. — A gépmunka terjedése. — Szarvasmarháink edzettségének visszafejlődése. — Száj és körömfájás terjedőben.)

A milyen változó volt ezideig az időjárás, éppen olyan állandó jellegű volt az a hét elején, midőn a forróság még az éjjeli órákban is alig 1—2 fokkal száll alább, úgy hogy a gabonafélék hirtelen éresétek, a homokosabb talajokon a kiszáradástól és a szemek hűtésétől kellett méltán tartanunk. Midőn e sorokat írjuk erős s hűvösebb szél fúj s a hűtéstől most már aligha kell félni. Ha mindehhez hozzávesszük a rendszerint jól értesült tőzsdei körök azon kijelentését, hogy a sok víz és jégkárokon s a nagyon terjedő rozsdától eltekintve igen tetemesek az eddig figyelmen kívül hagyott nagy rovar s egérkárok is, akkor igazán ne csodálkozzunk, hogy még a közepes 40 millió métermázsza öszszbuzatermés sem egészen bizonyos. Ezek után ne ijedjenek meg a gazdák, ha román buza-behozatalról hallanak, mert hisz a készletek megszűntek s közutadomás szerint a Magyar királyság területén a belfogyasztás legalább 33 millió q. Ausztria pedig 17 millió q buzát igényel saját természetén kívül, de minthogy valószínűleg csak 7 millió q-t kaphat tőlünk, 10 millió q behozatalra szorul ez évben. Ez a számadás magyarázza meg, hogy a buzaárak oly magasan állanak s valószínűleg az új buza, mely 10—12 nap mulva a Magyaror-

szág déli részén már meg fog jelenni a piacon 24 korona körüli árral cserél gazdát. A malmoknak azon sakkhuzása, hogy egymás között cseberberáltak román búzát nem sikerült, mert azon reményük, hogy ezzel a buzaárak már elérték a vámparitást, nem teljesült és most üzembeszüntetéssel fenyegettek s már 2 heti szünetelést jelentenek be július hóra. A kész buza ára 27 korona, úgy sincs a gazdáknak. Tolnamegyében legfeljebb középtermésre számítanak, a rozsok határozottan gyengék. Fehérmegyéből ugyanilyen értesítéseink vannak. A főváros környékén pedig magunk is arról győződünk meg, hogy a rozsok csorbák s az aratás egy héttel később lesz a rendszernél.

Pozsonymegyéből ezeket írják nekünk: A marha igen drága, nekem egy borjas tehénért 660 koronát ígértek, de nem adtam el, kaptam a 2 hetes borjuért 90 koronát s a tehén szokása szerint 15 liter tejet ad. Olyan semmi tehén, se tőgy, se borju: 400—480 korona volt a galántai vásáron. Minden drága, ló is, 2—3 éves csikó 5—600 korona. Buza jó, de rozsdás levelű, főleg a régi fajta, a bánáti kevésbé, buza eddig a legnagyobb remény. Rozs. A községi előjáróság bejárta a határt s megállapította a fagykárt, hol 100%, hol 50—75% a kár. Árpa jó, sok helyütt dült, a kánikulás meleg nem használt neki, az lesz a szerencséje, hogy ma hűs idő lett. Zab vegyes minőségű, jobb a tavalyinál, de van igen sok gyenge zab. Répa pompás, cukorrépaok zsebelni fognak, annyi eső volt s meleg idő, hogy a répa szeptemberig el lesz eső nélkül. Tengeri javult, az eső és forróság helyre állítja a fagyott beteget. Időjárás forró, derült, 26-án reggel 9 órakor 20° R, délután 6 órakor 21° R. Ha tovább így tartott volna, az árpákat tönkretette volna. Ma 27-én északi szél, borús idő s reggel 9-kor csak 17° R, légsúly 756 mm. Aratás jövő héten lesz és pedig szokás szerint, rozs érik be legelőnek. Napszám olecsóbb, nem is igen kell; eddig 2 korona volt. Gabona piaci árakat nem tudok, mert nincs eladni való sem a piacon, mi a községi magtárból 16 koronáért adunk egy q tengerit, szövetkezetben aprónként 17 fillér kilója. Az utóvetés, vagy pótlás folytán a tengeri igen keresett czikk, mert elfogyott a tartalék, mely libák, kacskáknak volt szánva. Malacz, 8—10 hetes párja 56—60 korona. Vettem 3 féleves süldőt, élősúly 153 kg. s fizettem 174 koronát, ilyenek aránylag olecsóbbak. Sok az ürge, sok kárt okoztak az első s talán még több kárt tettek a második tengeri vetésben. Munkásaim mult héten egy vidravason 3 óra alatt 5 ürgét fogtak. Tehát jelenleg: nem olyan a kilátás, mint kezdetben volt. A cukorrépa fog fizetni, mostanáig a buza a legbiztosabb, azután árpa, ha nem lesz hűtés, a rozs gyenge.

Wienben 2—4 koronával süllyedtek a marhaárak, mi ilyenkor évenként be szokott követ-

kezni, midőn a lakosság egy része vidékre megy nyaralni, utazni s a tanulóifjúság is elhagyja a várost, kisebb lesz a konzum, noha ez nem valami lényeges apadást jelent, mert másrésről a wieni husfogyasztás egy nem éppen lényegtelen része a cseh és egyéb ausztriai fürdők felé terelődik, melyekben bizony bővelkednek a német sógorok. Nálunk a marhaárak stagnálnak.

A pénzügyi körökben egy nagyon egészségtelen állapot kezd ismét lábra kapni, s újból gomba módra alakulnak, különösen a vidéki városokban a törpe bankok, hitelintézetek, szövetkezetek, takarékpénztárak s egyéb nevekkell ellátott nagyon is kétes jövő elé néző intézmények, melyek nemcsak a kebelbeliek anyagi bizonytalanságának árnyékát vetik előre a valódi szakemberek szemébe, de a meglevő régi jó intézetek virágzását, s kívánatos tovább fejlődését is megakasztják, sőt sokszor még fennállását is veszélyeztetik. Hát a szomorú hírkedtségre vergődött korona bankok s valódi uzsorásszövetkezeteknek megsemmisülése után a zavarosban halászni szeretők serege, már nem a fővárosban veti ki hálóját, hanem a vidéken próbál szerencsét. Igér füt-fát s nem tart be semmit, óvakodjunk tőle, mint a büntől, mert magyar példaszó szerint: „Késő bánat, eb gondolat.”

Nem helyeselhetjük a sok pénzintézeti alapítke emelést, hisz így a vállalkozásokat fosztják meg a szükséges tőkéből s lesz majd akármennyi heverő tőke, melyet majd, hogy mégis némi sanjarú gyümölcsöt teremjen, s ne heverjen parlagon, egyik intézetet a másiknak ad át betét gyanánt, vagy pedig majd a nagyobb méretű bankok kénytelenek lesznek vállalatokba bele menni, a mi mindig kétélű fegyver, kivált ha szaktudás nélkül történik. Miért is nem hagyják a vállalkozási szellemet szabadjára? Akkor nem külföldi, hanem belföldi tőkepénzek nyernék el a vállalat hasznát s nem történnék az mit alább közlünk.

Ki ne ismerné a Stollwerk nevet? Hisz minden állomáson ott van az automata, mely gyártmányával kedveskedik az édességeket szerető gyermekeknek. Ennek a cégnek Pozsonyban van egy 3 millió alapítke befektetésével felállított nagy gyára mely 1910-ben 330 ezer 372 korona tisztanyereséggel, vagyis 11%-kal számol be a részvényeseknek. De teljes joggal kérde egyik tisztelt lapársunk mi marad ebből Magyarországon (mert az összes részvény német kézben van), mikor még a cég levélpapírján is csak *Pressburg* áll? Kell ehhez kommentár? Vaku! magyar! Ez a mi gyáripárunk. A szegény munkásoknak gyenge bér mellett kihasználják fizikai erejét, kézi ügyességét, szellemi képességeit, de a nyereségből még a papirkereskedő és nyomdászunk sem juttatnak semmit, hanem viszik az összeharácsolt pénzt, az amúgy is gazdag Német-

Állattenyésztési

osztályunk vezetője többrendbeli megbízás folytán **julius** hó folyamán **bevásárlási** körútra **Angliába** indul, mely alkalommal bevitelre kerül:

Dairy Cows

tehenek,

Lincoln-, Yorkshire

sértések, különféle

kosok. Hunters

stb. Gazdatársaink idevágó szükségletének mielőbbi közlését kérjük.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete

Budapest

V. kerület, Alkotmány-utca 31. szám.

országba. De azért pártoljuk a hazai ipart még az életet, s megélhetést adó, gazdaság rovására is!

A kissármási földgáz kihasználása már oly állapotban van, hogy több vállalkozó jelentkezett, mint amennyi kihasználható földgáz áll rendelkezésre ez idő szerint s most újabb furásokat fognak másfelé is eszközölni, hogy lehetőleg kielégítsenek minden jelentkezőt, csak az a panaszkodunk, hogy ismét külföldi tőkepenzes csoportok vannak itt is többes számban, mert a magyar a kényelmes szelvény vágást jobban szereti a komoly munkát igénylő vállalkozásoknál.

*

Az altruista bank törvényjavaslatát beterveztették a képviselőház elé s így nemsokára törvényerőre emelkedik majd a leghumánusabb telepítő és parcellázó bank, melynek működése elé a legnagyobb érdeklődéssel nézünk, s melytől oly sokat vár hazánk gazdaközönsége. Hogy azonban a várakozásoknak meg fog-e tudni felelni s a szép reményeket teljesíteni képes leend-e ezen aránylag igen kis tőkével (tizenöt millió) alakuló intézet, a jövő titka s mi kissé tamaskodunk. A volt miniszter 160—200 milliót óhajtott volna fenti célokra fordítani, s ime most még egy tized részét sem kapja meg a hazafias, üdvös s nemzeti érdekeket is előmozdító intézmény. A hegy soká vajudott s végül egy egeret szült. Különben a dologra alkalmilag visszatérünk.

*

Egy amerikai lapból vesszük ama hirt, hogy Pennsylvania állam törvényhozásának felső és alsóháza elfogadta Young képviselőnek törvényjavaslatát, amely a balesetek utáni kártérítési követeléseket szabályozó régi törvényt olyképpen módosítja, hogy halálos balesetek után, ha a munkaadó gondatlansága bebizonyul, az elhunyt hozzátartozói kártérítést követelhetnek, abban az esetben is, ha nem Pennsylvania államban vagy az Egyesült Államokban, hanem bármely más külföldi államban laknak is. Tehát már csak az állam kormányzójának jóváhagyása szükséges, hogy törvényre váljék ezen üdvös javaslat; mit mielőbb óhajtunk az ott élő magyarországi kivándorlottak s itthon maradt családjaik érdekében. Mert eddig a külföldiek éppen semmi kártérítést sem kaptak halálos kimenetelű baleset után s sokszor nyomorba jutott a szerencsétlenek családja. Most azonban ügylátszik az Oceánon túl is kezd az emberszeretet világa derengeni s a humanus törvény valószínűleg a nagy ipartelepek, bányák stb. vezetőit is gondolkodóba fogja ejteni

TÁRCZA.

Levél Californiából.

(Paczelláznak Californiában. Hogy teremnek a miliónok? Hol jobb? Otthon-e vagy errefelé?)

Irta: *Igali Szvetozár.*

Oakland, Cal. 1911 máj. 16.

California aranyos államában (a „Golden Westen”) a gazdálkodók világa vagy, egy esztendő óta teljesen új érának néznek elébe. Széltében, hosszában parcelláznak! Holmi európai fejedelemségeket kitevő latifundiumok tagosítatnak s ez a mozgalom oly arányokat öltött mai napra, hogy óriási fontosságát a nagyhoz, szokatlanhoz szoktatott e nép alig méltányolja teljesen!!

A régi spanyol „grant”-ok, (uradalmak) az ingyen kapott óriási latifundiumok gazdái ideát cseréltek. Nem vallják többé a „vagy az egész birtok, vagy semmi” elvét, hanem 10—160 acre-os kis darabokban hajlandók már birtokukat el-

s kissé nagyobb gondott fordítanak ezentúl a munkások biztonságára, mint eddig, mert esetleg zsebbevágóvá fejlődhetik a nemtörődomség s a milliárdos cégeknek a pénz lévén egyedüli istenük, találnak, majd ki oly berendezéseket, mellyel bálványunk megdézsmálásának lehetőségét is megóvhatják.

*

A német birodalmi gazdasági egyesület fennállásának 25-ik évfordulója alkalmából jubiláris közgyűléssel egybekapcsolva vándorkiállítását ez évben június hó 22-től 27-ig Cassel városában tartja. Midőn ezen nem csak Németország, de egész Európát érdeklő nagyarányú s a mezőgazdaság haladására nézve valóban fontos tárlatról röviden megemlékezünk, kénytelenek vagyunk megjegyezni, hogy fájdalom a hasított patáju állatok a száj és körömfájás miatt nem állítottak ki. Viszont mintegy 600 darab ló lesz bemutatva, a baromfikiallítás is tanulságos lesz s a házinyulak és pásztorek tárlata az eddigieket felülmutta. Terményekből kivált a tejjelgazdaságiakat kell kiemelni, mert 820 kiállító 17 friss tejet, 757 vaj és 150 sajtminával jelent meg. A magvak gazdagon vannak képviselve, sörárpa mellett sörbuza is foglal helyet, t. i. az elmés németek, hogy ne kelljen sok árpát behozni, kisütötték, hogy buzából is lehet sört készíteni. A kender, len, komló mellett az állandó gazdasági termékek, a gyümölcs és szőlő, valamint a méhgazdaság termékei vannak feltüntetve. A takarmányok és trágyák kiállítása dús, gazdag, de nem kevésbé a gyarmatok kiállítása, a tudományos dolgok tárlata, a szövetkezeti eredmények bemutatása, háziipar és kulturmérnöki kiállítás. Koronája azonban a gép és eszköztárlat, melyben Németország az újdonságok terén vezető szerepet iparkodik elérni Anglia felett is. Mire e sorok megjelennek, lezajlott e kiállítás, de tanulságai megmaradnak.

*

Negro Gusztávnak egy cikke jelent meg nemrég a Köztelek hasábjain, mit egész terjedelmében leközölt a „Czukorrépa” című szaklap is, helyeslően az abban foglaltakat, mit ezennel megteszünk mi is, de némi kis megjegyzésünk is volna fejtegetéséhez. Helyesnek tartjuk a czukorgyárak szaporítását mindaddig, míg a gyártmány mint czukor emberi tapszerű értékesíthető a kül- és belföldön, de nem írjuk alá azt, hogy még az állatokat is czukorral etessük, hisz akkor sokkal olcsóbb, ha minden ide-oda fuvarozás és gyári feldolgozás nélkül a czukor-

adni. Sőt örülnek, ha a kért árakat megkapják.

Vagy negyven esztendőig a keleti államokban az volt az általános vélemény, hogy California nem a kis pénzü embernek az 5000—10.000, avagy 20 ezer dollár tulajdonosának való hely, mert e pénzen erre felé semmit sem vehet.

Az előtt így is volt. Dehát ma már nagy reklam hirdetések tudatják az Ohio, meg New-York állami polgárral, hogy csak jöjjön részletfizetés mellett is szerezhet már kis farmot. Vizjogot is adnak öntözésre csak jöjjön! *K. Kowsban* (mappán lásd a < jegyet) lakott valami doktor *Glenn*, ezelőtt 40 évvel, a boldog világban ez az ember potományon összeszerelt netto 250 ezer acre kitűnő minőségű, Sacramento völgyébéli dominiumot s a világért sem volt hajlandó egy talpalatnyit eladni belőle. Most örököse arra a szerencsés gondolatra jöttek, hogy a birtokot egy pittsburgi szyndikatusnak eladják, mely üzlet létre is jött. A pittsburgi milliomos firma aztán öntözési művelt létesítet, utakat hasított, a mocsarak folyó mentét nemcsak alagesövezte, hanem árvíz ellen védtöltéssel is

repát magát, mint a takarmányrépánál sokkal táplálóbbat, etetnénk fel barmainkkal és elérjük ugyanazon czélt. A czukorgyárak melléktermékeit, a répaszeletet és a melassét igenis etessük fel, ezzel elég műtakarmány, elég czukoranyag kerül háziállataink ételme közé; de még nyers czukrot takarmányozni több volna a soknál is. Hisz be van bizonyítva, hogy czukordus takarmányok erőltetett etetése állatainknál éppen nem előnyös állapotokat — hogy ne mondjam kórokat — idéz elő. Csak méltóztassék lapunk 25. számában (1911, június 18) dr. Zaitschek fővegyész cikkét „Keményítő és czukor mint takarmány” figyelemmel elolvasni és megméltóztatik győződni, hogy a mi szerény nézeteink a tudományos szempontokat is fedik. Tehát nem lehet, nem szabad a czukorgyárak számát valami óriásilag szaporítani, mert képtelenesen szólva saját zsirunkba, azaz czukorunkba fulladnánk. De annál inkább azon kell lennünk, hogy a gazdák kezében legyenek a czukorgyárak s azok nagy nyereségeit a földbirtokosok dugják zsebre, ne pedig a pénzemberek, természetesen legyen az alapítóknak kellő tőkéjük is az üzem fenntartására, hogy ne járjanak úgy, mint a szeredi czukorgyár alapítói, kiktől már szépen összeszedték a részvényeket, a tőkepenzeseket képviselő bankok s ma már 2 bank ura ezen telepek. Fárasszuk emlékezetünket kissé vissza a nem is régi multba s eszünkbe fog jutni, hogy a trencsényi gyár alapításakor is azt hangoztatták, hogy a gazdák építik ezt s kisült, miszerint a diószegi czukorgyár részvényesei bíráják e gyárt is. Tehát a jövő alapításokra tökéreőbb gazdákat kérünk a rudra. A mi pedig a szomszédos Ausztria gyárosainak azon törekvéséről, hogy a határszéli megyékben nálunk olcsóbban köthetnek répaszerződést, mint otthon, az tény, de miután a magyarországi gyárosok versenyzése miatt évről-évre kevesebb terület köthetnek le a gödingiek, lundenburgiak stb., mint földbélrlők vetik meg a lábukat s ugy tudjuk Pozsonymegyében egyik morvaországi gyár bérelt egy nagyobb birtoktestet, azt tartva, „ha nem termel más nekem, termelek én magamnak.” Érzik különben már a magyarhoni czukorgyárosok is, hogy büzlik valami Dániában, hogy ma már nem oly fejethajtó szolgasereg a magyar gazda, mint volt 30—40 év előtt s nem termel, ha nem kap tisztességes repaárt; ebből következett aztán a czukorosság birtokvásárlása s ha ma sztrájkolna valamennyi repatermelő, akkor sem esnék kétségbe egyik-másik czukorgyár, mert farsirozva annyi repát tudna a saját birtok-

ellátta s az általa 30 dollárért pro acre vett földet ma 125 dollárért árulgatja. S a világ minden részéből ideözönlő nép kapkod e drága föld után, mert a Yankee kitapasztalta, hogy kell a gseftet nyelbeütni? A 125 dolláros földet ugyanis így adogatja részletfizetés mellett, hogy első intradára csak 15 dollárt szed pro acre s a hátralékos tőkét oly feltétel mellett kollektálja, hogy a munkás farmer az összeget a terméskből fizetheti vissza.

A nagyszerűen beállított öntözési mű, mely ez országnak egy mezőgazdasági látványosságát képezi s melyet annak idején illusztrálva fogok a magyar gazdáknak bemutatni. Valóban oly szerencsés helyzetbe hozza a kistökével vállalatba fogott farmer családot, hogy az tényleg a földterméke árán fizetheti ki adósságát, ha csak csekély szorgalmat fejt is ki. A másik nagy parcellázási művelet Fresno megyében, Kerman (Collis, a mappán ○-al jelezve) városa körül esett meg a mult ősszel, hol 28 ezer acernyi területből máig 20 ezer acre; 10—100 aceret vett farmos családoknak máris el van adva.

KÖSZEGI KÁROLY-FÉLE SZABADALMAZOTT MOTOROS TALAJMÜVELŐGÉPEK RÉSZV.-TÁRS. BAJA

A Kőszegi-féle szab. motoros talajművelőgép beh bizonyított előnyei:

1. A **legideálisabb földmunka**, amint eddig csak a kertész tudott előállítani. — 2. **Egyetlen munkával vetés alá** ideálisan kész a talaj. — 3. **Ideális trágya alászántás**; feleannyi trágyával ugyanoly eredmény, mint az eddigi teljes trágyával. — 4. **30%-kal olcsóbb és 100%-kal jobb talajmunka**, mint bármely ekével. — 5. **Nem kell se henger, se borona, se rögtörő.** — 6. **30% vetőmagmegtakarítás**, mert minden elvetett ép mag kikel utána. — 7. **Legalább 30—50%-kal nagyobb terméshozam** (voltak 1910-ben 100% terméstöbbletek is.) — 8. **Ürlésre, cséplésre, fuvarozásra, utak lehengerezésére** kitűnően alkalmas.

Az egyedüli raczionálisan dolgozó és munkájában felülmulhatatlan talajművelőgép.

Referenciák: Gróf Széchényi Emil Vajsza, gróf Hunyady József Kéthely, gróf Wenckheim Frigyes Pusztaszöllös, gróf Karátsonyi Jenő Bánlak, báró Bánffy Ferencz Karácsonyfalva, Määr Zoltán Alattyán, Rakovszky Antal Kocsóc, Epstein Sándor Jászkarajenő, Szintay Kálmán Erendred, Machmer János Pusztarastovác, Razgha Ernő Hontkiskér, Tománovics György Bácsbokod, Pannonhalmi főapátság Kismegyér stb. stb.

Szabadalmazva az összes államokban. — Német- és Oroszország részére gyártási engedélyt adva:

Heinrich Lanz cégnek, Mannheim.

kán előállítani, hogy nem kellene becsukni a boltot, akarom mondani a gyárakat. Ha a napilapok birtokváltozási rovatát figyelemmel kísérjük, látjuk, hogy mint birtokbérlők és vevők a cukorgyárak, kivált az utolsó 2—3 évben feltűnő gyakran szerepelnek. No de oda se neki, hisz ha mint takarmányt termeljük is a cukorrépat, (a maximumát mint Bäcker és Melichar mondja), akkor is kifizetődik az, ne tessék azért kétségbeesni. Szerencse fel! Gyerünk az állattenyésztéshez és meg fogjuk találni boldogulásunk utját. Stummer, mint 2 hét előtti szemlénkben hangsúlyoztuk, szerezte meg a Dunán innen a jó cukorrépa árakat gazdáinknak s ime már jön a hír, hogy gyáraik bankok akarják megvenni, hogy az árak és rayonok dolgában egyeduralmat gyakorolhassanak; tessék olvasni az alábbi sorokat.

„A cukorkartell 1911. szeptember 30-án jár le. Értesülésünk szerint a kartell meghosszabbítása ügyében az utóbbi napokban nehézségek merültek föl, de az érdekelték remélik, hogy ezeket sikerülni fog elsimitani. A kartell fenntartása érdekében merült fel az a terv, hogy az érdekelt nagy bankok és pedig az Osztrák földhitelintézet az Osztrák hitelintézet, a Magyar általános hitelbank, a Magyar cukoripar részvénytársaság közösen megvásárolják a Stummer Károly féle cukorgyár részvénytársaságot, a melynek Nagyszombaton, Nagytapolcsányban vannak gyárai és amelynek alaptőkéje 6½ millió korona. Ha ezek a tárgyalások sikerre vezetnek, úgy körülbelül biztosítva van a kartell sorsa, mert a kisebb vállalatok részéről támasztott nehézségek nem igen akadályozhatják a kartellszerződés meghosszabbítását. Ez a nagy cukorüzlet, a melyről már néhány nap óta szó van s mely az osztrák hitel iránt mutatkozó érdeklődés egyik magyarázata volt. A cukoripari részvények mai áremelkedését — 2615-ről 2690-re emelkedett a kurzus — éppen a kartell-tárgyalások kedvező kilátásaival indokolták a tőzsdén.“

*

Egyik felvidéki uriember panaszkodott, hogy nem kap elég napszámot s kénytelen most már gépeket beszerezni a takarmányok kaszálására, az aratásra s majd a tengeri mivelésére is, melyet egyik szomszédja már amerikai módszer szerint kultivál s azt hiszi, ő is kénytelen esztendőre így dolgoztatni s Bäcker és Melichar féle modern kukoriczatermelési művet fogja tanulmányozni. Ime az idők jele. A gyáriparkok elvonják a gazdától a munkaerőt, a gazdák pedig

vásárolják majd a gépeket, eszközöket, szerszámokat és mindenféle anyagokat s meg fognak élni mindketten. Más lapra tartozik az olyan dolog, mint mult heti számunk ugyanezen rovatában olvasunk, hogy az alföldön óriási aratási díjakat követelnek a szocialisták által felbízott munkások, mert ez már nem egészséges állapot. Ezt meg kell szüntetni mielőbb.

*

A multkoriban egy nagybérlőnek 8 q sulyú szép vörös tarka hizóokra hirtelen rosszul lett, nem evett s a legkevesebb 800 koronát érő lábasjózogót, 400 koronáért a szomszéd kisváros egyik mézárósának adta el azonnali levágásra. Midőn a vágóhidi biztosként szereplő állatorvos a hust megvizsgálta, kénytelen volt azt, mint élvezhetlent egészen confiskálni s így a bérlő is köteles vala a mézárósnak az egész 400 koronányi vételért visszaadni. Utólag elment a bérlő az állatorvoshoz megtudandó voltaképpen miért is szenvedett ő oly nagy kárt? Következő felvilágosítást kapta: Azelőtt, midőn az Isten szabad ege alatt született a borju, mikor anyjával együtt a legelőket járta kora tavasztól késő őszig, sőt még a hótalán télen is a paskomra terelték a marhát, vagy a buja vetéseken csatangoltak azok a kemény fagyokban is, mikor még a vizet is úgy kapták amint a természet megteremtette a patakok medrében, vagy a pusztai kut mélyében s nem az istállókban az önműködő itatókból szöröcsölték a langymeleg folyadékot, mikor a rögszülte természetes növényekből képződött rétnak s legelőnek füveiből állott a barom tápláléka; akkor edzett volt annak minden porcikája, külső és belső szervei. De mióta a legelőhiány miatt istállón nevelik a borjut, óvják a széltől, esőtől, hidegtől, friss víztől, és tele tömik mesterséges takarmányokkal, művészileg felpuffasztják, idő előtt megérlelik a szegény szarvasmarhát, abból eleven gépet csinálnak, mely hust vagy tejet kénytelen produkálni a parancsnokló gazda szavára, midőn teljesen kiforgatták azt a szegény állatot természetes mivoltából, akkor ne tessék csodálkozni, hogy a hatalmas testalkatu, de puhaszervű barom egy heti betegséget sem bír ki s sokszor még a száj és körömfájástól is elpusztul, holott a régi módon nevelt oda se hederit ily kis bajnak s kemény szervezete a legrombolóbb kórokkal is dacolni képes. Okos ember az az állatorvos, becülöm az eszét, bizony vissza kell térni a legeltetéshez, a szabad levegőn tartáshoz, az állatot edzéséhez, különben csödt mond az állattenyésztés az egész vonalon. Ha

lesz legelő, a lefejtő gazdaságok száma is meg fog csappani, mert ha lesz hol nevelni borjut, akkor nem fogják teheneiket meddön hagyni s kihizlalni, hanem befedeztetik őket s produkálnak borjukat.

*

A száj- és körömfájás ismét terjedőben van s helyenként az élvezelt tejtől a lakosság is megkapta a bajt. Néhol erősebb mértékű alakjában is fellépett a baj s sok marha, kivált borju elhullott, de hol a halál kaszája nem vágott le egyet sem, ott is vannak szomorú esetek, mert számos tehénnek lehullott a körme s ha a vágóhidon nem akarják a szegény párákat értékesíteni potom áron, akkor 5—6 hónapig kell őket gyógykezeltetni s bekötött patákkal istállóban tartani, hogy új erős szarut kapjon az állat. Ezen hírekből következtetve egyáltalán nem szabad tejet nyersen fogyasztani, hanem csak felforralt állapotban, s vaját is kizárólag csakis pasztörizált tejből kell készíteni, hogy legalább az emberekre ne ragadjon e nyavalya, melynek úgy látszik nem akar vége szakadni, annyira befészkelte magát.

—n.

Gazdasági levelek.

Kavna, 1911. június 27-én.

Június hava egészben száraz jellegűnek mondható. Elsejétől 9-ig nem esett. Ekkor 10 és 11-én 24,8 mm. és 14-iktől 15-ig 27,8 mm, és 21-én 7,5 mm. csapadékunk volt, illetve összesen 60,1 mm. Ez bizony kevés úgy a sarju, mint egyéb tavaszi kalászosok normális fejlődésére. Vagyis nem volna ez kevés, ha május eleje nem lett volna tul csapadékos, árvízveszedelem a záporok folytán, mely a talajt meglömté s így víz szükségletét fokozottabb mennyiségben kívánta volna. A buzákra azonban eddig felséges az idő s ha nem kapunk 8—10 napig bő csapadékot és közvetlen után a abnormis meleget, a minő nálunk 4—5 nap óta uralkodik, akkor az egyébként szalmára gyenge buzák jól fognak fizetni s lesz 82—84 kilogramm fajsúlyu buzánk. Már pedig ha ez bekövetkezik, akkor a kereszttek reményen felül fognak fizetni a meg nem dőlt buzából. Nekem ez esetben az a reményem, hogy a mult évi 10 q átlagot meg fogjuk haladni, noha 35 holdat a legjavából a jég 50% erejéig elagyabugyált. De hát a benne levő lóhere segíteni fogja megtölteni a zsákokat. S mondhatom, a sarju hajtások igen szép kalászt neveltek s így ha el is késett, nem fog megszorulni, mert ott

S az egy év alatt történt parcellázás mily eredményt hozott ma?

Azt, hogy a Kerman (Collis) melletti traktusban ma több a népesség s vagyontérték, mint Californiának némely összes megyéjében! Majd ha magyarjaink Sanfranciscóval a kiállítás révén jobban megismerkednek, megtudják, hogy van ott egy Crocker nevű familia, mely sok-sok millióit mind a vasutépítési spekulációkban szerezte. A család feje „Call“ napilapnak kiadótulajdonosa s arról nevezetes, hogy Market streeti ujságpalatója oly csodája az aczél és czeement kombinációjának, hogy az 1906-iki földrendést s tűzkatasztrófát teljesen sértetlenül állotta ki. Hát ez az ujságkirály annak idején ráért Merced megyében 37.000 acreos egy tagban fekvő dominiumot vásárolni.

Mindez ideig, ha valaki szóbahozta Crocker-birtok parcellázási esélyét, az emberek fejöket csóválták s azt mondták, a milliók ura soha sem fog abba beleegyezni, hogy piacra bocsássa szép birtokát. Dehát a csoda megtörtént!

A Crocker-birtok „Crocker—Hoffman“ czég

alatt piacra került. S ki ma teheti, hogy 2000—6000 acre-nyi területet vegyen belőle, fájdalom kissebb „parcellákban“ nem adjak, az szép vagyont fog az alparcellázás révén zsebre venni. A birtok minden talpalattnyi része öntözhető a Merced river vízből, lévén a birtok a X-tel jelölt helyen, folyammentén.

Ha a birtok a közeljövőben mind ellesz adva a megye székhelye, Merced város népessége csakhamar meglesz tiszszerezve, mert a föld java része e város körül fekszik.

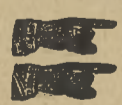
Colusa megyében, a Sacramento folyó mentében, Colusa megyeszékhelytől 10 mértföldnyire északfelé Princetown község határában W. K. Brown s társai szerveztek 19 ezer acerenyi területet, mely ezen ősszel lesz a nevezett firmánál parcellázva. Ezt majd magyarjainknak azért lesz érdemes megnézni, mert hír szerint Californiában itt állítják fel a legpraktikusabb szivattyuzó öntöző művet, mely vizét a folyóból meríti. Ezt elevátorok útján a birtoktest magasabb részére szállítja s onnan csatornák útján az egész terület öntözését nyeri. Dunamenti megyénk száz

meg száz ezer holdját hasonló módon lehetne öntözésre berendezni. Hogy másról ne szóljak, ott van például a Mohács melletti 153 ezer holdas Margitta-sziget államsegélyvel annyit megtettek e földdel, hogy a Dunaárja ellen hatalmas védtöltéssel körülkerítették. Alsó részén, ha jól tudom milliókba kerülő szivattyuművet állítottak fel melynek nines más czélja, minthogy az eső meg az altalaj vizét pumpázza ki a szigetéről, holott arról megfeledeztek, hogy a sziget északi, Széremle mellett levő csücskében öntöző művet állithatnak volna fel, honnan a lejtős fekvésű talajt egész Bezdánig pompásan lehetne öntözni s a sziget természetét ezáltal megháromszoroznák! A szigeten 3 gazdag uradalom létezik. Közbirtokossága vagyonos s nines se égen, se földön ember, ki egy kis californiai öntözési tervet suggerálna, mert arra alá Baranyában olyat senki világ életében nem látott s ha tanácsolná valaki meglehet, hogy a lipótmezei tébolyda számára tartanak érettnék.

Dehát térjünk vissza Californiára.

Ha most volna itt magyarországi pénzeszoport,

A lefolyt idény tapasztalatai beigazolták, hogy mégis a

CASE az igazi SZÁNTÓGÉP!

A CASE-gép

csövei **nem** folynak
kazánja **nem** megy tönkre
nincsen tuleröltetve.

15 év tapasztalata a CASE járvaszántó gépeket minden más versenyyártmány fölé helyezte.

Üzérképviselet: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52g.

van alatta a védnövény, mely egyfelől a tropikus hőségtől megvédelmezi, másfelől, ha nem lenne csapadék elégséges, azért az altalajból a lóhere felszivja az ott heverő vizet s juttat a buza felső gyökérzetének is, de legfőként nem engedi a talaj felületét összehuzódni, hogy a légzés megakadjon. A tengeriket immár töltögtik is, mely úgy elsősre, mint második kapálásra kökeménységű. Igy sok munkát igényel a felesektől, mert saját regeibe nincs vetve. A buza aratása bizony kitolódott 10—14 nappal a múlt évihez viszonyítva. Mi csak július 5—6-án kezdetjük meg, ha ez idő esősre és közben tropikus melegre nem változik. 4—5 nap óta nálunk kánikulai meleg van. Napon ma 44 C° volt a hőség, árnyékban 36° a déli órákban. Hasonló meleget nem tudok itt 14 óv óta. Szerencse, hogy nincs sok nedvesség, mert egyébként a buzáknak kampecz lenne. A hol bő esőre jött ez a meleg, vagy dőlt buzára, ott a hőütés, illetve a buza lesóványodása kikerülhetetlen. Saját termésü zabjaink 60—70 cmter magasak s elég szépen, dusan kikalásztak s ugy 8—9 métermázsa adnak reményt. A felesekét 50—60% erejéig tönkretették a levéltetvek, különösen a korábbi vetésüket. 3—4 métermázsa termésre van kilátás, de kritikán alóli kvalitásra. Ma ujult meg a hold s így esőt várunk s ha nem is lesz, de ennek a hőségnek nem lehet tartani tovább pár napnál, mert vagy eső, vagy egy szélvihar le fogja hűteni. Az előző levelemben jelzett buzafofok, melyek ugy 80 holdnyi feles buzának 50—60%-ig terjedtek, a multkori eső után ujból kisarjadztak, hogy a verébfaj hosszúságu kalászkák most az ujjab hőségben s a kiszáradt talajon összeaszalódjanak. Hogy minő ellentálló és élni vágyó ereje van a növénynek, el sem hinné az ember, ha egy-egy ilyen eset elő nem fordulna. A már teljesen megfehéredett, elszáradt anyakalász töve még ujból hajtott sarjat. Küzködik élet fentartásáért a végletekig, de csak reá sujt az idő vasfoga.

Az anyaszéne kitünő minőségű és mennyiségű lett s már kazalban is van, de ha esőnk nem lesz, ugy a sarju felét se fogja adni. A szárazságnak akkor van kártékony ereje, ha télen és tavaszon már a bő csapadék megtölte a talajt s ha aztán nincs minden héten pár eső, mely a kérges talajfelületet meglazítsa. Azért van Amerikában aránylag nagyobb átlagtermés kalászosokban, mert ott minden csepp eső érvényesül a laza felületű talajban, mit nem töm meg 25—30 mm-es eső soha.

Bemutatom, egy szomszédos gazdatársnak

mondjuk 5 év mulva 5 szörösre szeretné látni egymillió forintját *minden koczkázat nélkül*, annak azt tanácsolnák vegye meg a *natomas*-i 60 ezer acre-os egy tagos ma még műveletlen, legelőnek használt birtokot, mely ma-holnap eladásra kerül. A birtok Sacramento fővárostól néhány mértföldre éjszakra, hasonló folyó mellett fekszik s védtöltéssel van az árvíz ellen biztosítva. A birtokot ma csakis 100 acreos trakturokban adják. Kolosszális vállalkozás ez, mely Canadából, meg a Keletről vagy 2500 családot fog idevonzani s fogják emelni a „Golden West” amagy is mérhetetlen gazdagságát!

Dehát kitudná elősorolni mindazon parcellázásokat, melyek mostanában történnek közép Californiában? Én azokat soroltam elő, melyeket személyesen láttam s melyekért halálos vétek, hogy idegen naciók ideszakadt nemzetsége foglal el ma nevetségesen előnyös vétel útján, csak azért, hogy egy pár év mulva borsos áron, nagy-nagy haszon mellett tulajdon rajta s megakart buzával, meg tapasztalatokban gazdagon, menjen vissza az ó hazájába, melyből sze-

gyafurt leleményességéből eredő találmányát, melyre patentot is kérhetne. Nevezett ugyanis hidmérleg hiányában ugy segített magán, hogy állatjait akasztófaszerű rudmérlegben mérte le. A részletekről nincs tudomásom, de másképp nem lehetett ezen problémát megoldani, mint az állatokat kötélben emelte fel a talajról. Hogy ez a módszer állatkinzás nélkül meg nem ejthető, ez kézenfekvő minden gondolkozni tudó gazda előtt. Én azonban ezen leleményes mérési módszert az illetőn szeretném kipróbálni. Talán ezután észretérne, minő kellemes lehet szegény jószágra az ilyen mérleget?

Az őszi árpát már levágták, a kinek van, mert itt tavasziárpát nem vetnek s nem is sikerül csak 8—10 évben egyszer-kétszer. Nekem 14 év alatt csak 2 ízben sikerült négyszéri kísérlettel. Ha a tél vagy a tavasz főként nem tul csapadékos, akkor van termés, de ha tulnedves, megbetegszik s mindenféle rovarkár is éri ilyenkor. Egy ízben termett mütrágyázással 16 q, máskor 12, de volt 4—5 q is, ez pedig nem fizeti ki magát.

A gyümölcsösök is gyenge termést mutatnak. Sok a peronoszpora és rovarok, hernyók igen szépen tenyésznek a száraz melegben. Cseresznye itt csak vadon terem. Nem ismerik itt az oltott szép hályagos és ropogós cseresznyét, aminőt nem volt alkalmam immár 14 év óta élvezni, sem a finom lasponyát nem ismerik, de még a birsalmát sem. Gesztenyének sincs itt még fája sem. Alig is várom az időt amidőn ujból alkalmam nyílik a Dunántul pótolni az elvesztett 14 évi hiányt finom gyümölcsből. Én ugyan oltottam mindenféle gyümölcsöt s ültettem ezerig, de im-már más fogja élvezni a termését. Válgék egészségére!

A mult heti szemle rovatban Fehér szerkesztő egy amerikai levélről tett említést, hogy ott is érdeklődnek a „G. L.” sorsán, hogy boldogult Ordódy elhalálása után is fenn van tartva a lap régi niveauja. Ez igen szép amerikai honfitársainktól, de annál szomorubb hazánk gazdáira, illetve azok szellemi vezetőire, hogy a lap szerkesztőségében történt változásról egy sorral sem emlékeztek meg. Igy pl. Fehér Zoltán volt gazdatársunknak szerkesztővé történt kinevezéséről egyetlen szak, vagy napilap sem vett tudomást, legalább hivatalos formában nem. Tán azért, mert gazdatisztból vedlett szerkesztővé? Nos hát igen is szerencsés volt a választás mert őt a katedra is méltóan megillette volna. Mennyire jogosult tehát Sperker igazgató gyakorlati propozíciója. Igen jó kezekben hagyta boldogult Ordódy Lajos örökét Buzzi

gényen jött, mint a templom egere s tapasztalatlan akár egy fiaszamar.

Én magam szót fogadtam drága, felejtethlen, elhunyt mesteremnek: Ordódy Lajosnak s vagy egy évig a világért sem vettem volna földet, mig mint a távrepülésre kész postagalamb a „directionnal” meg nem ismerkedtem. A teljes tájékozás után Mendecino megyét választottam operatívum tárgyává. Az Caerfidának ugynevezett Schweitz-oroszága. Az emberek beszéltek-beszéltek, hogy vasutakat *Healdburgból Wendlingbe* fogják kiépíteni. (mappa) Aztán hire járt, hogy *Wikitsből, Shively-be* is kiépítik a vasutvonalat (mappa:) dehát az én öreg *Lytonvillei* postamester barátom figyelmeztetett: ne hidjek, a hirnek!: 30 év óta ígéri a vasutvonalak kiépítését, de soha sem lesz belőle semmi. „Theg talk only about it but there is nothing doing” mondotta szentenciával.*)

Am én megvoltam győződve róla a vasutat kiépítik. Igy földem java részét ott is szedtem össze s lám ma a vasutvonalat, mint ahogy a ..... (cikk-czak vonal jelzi) *építik már s*

Géza Félix főszerkesztő kezeiben és fia és örököse az előbb említett főszerkesztővel, igen jól megoldották a hiány pótlását Fehér szerkesztő személyének bevonásával. Előbbi a kiváló zoológus és állattenyésztő és közgazdasági író, utóbbi mint kiváló és gyakorlati mezőgazda érvényesíti eddig szerzett bő tapasztalatait a gazdaosztály oktatásával; csak azt tartom helytelennek, hogy e kedves s tisztán a gyakorlati élethől merített adatokkal saturált szaklapot nem eléggé karolja fel ugy a gazdaosztály, ahogy az megérdemelné. Pedig véleményem szerint ilyen szaklap van hivatva a kor szellemének megfelelőleg utat nyitni a haladás kívánalmainak.

Bő termést kívánva vagyok gazdai üdvözléssel

K. Szücs János.

Derecske, 1911. június hó 26.

Ma már megcsendült a kasza határunkban, s áll az első kereszt is. Az őszi rozstot aratják, melynek érése oly általános, hogy a héten jó részét le is kerül. Termése bizony csak közepes, mert holdankint 7 q.-ra tehető, kalászhai ablakosak, nagy szalmája sok helyen kuszált, aratása azért fárasztó is. Buzáink utóbbi időben sokat javultak, ha szorulás be nem áll 8—9 q. átlagot megadnak. Nagy részük még egészen zöld, itt-ott dült is, ezek rozsdásak, de különben nem remélt minőségűek. Kisgazdáink nagyrésze a tengeri után is vet őszi kalásztot, főképp az őszszel, a közeli tagosítás miatt. Ezek későiek lévén, a rossz kelés, egérkár, különösen a fagy által sokat szenvedtek, mintegy 25%-át ki is szántották, a türethőbbeket tavaszi roz, buza, sőt árpával is beszórták. De ezek buzája is megadja a 7 q. átlagot. Bükköny után, vagyis zöld ugarba vetett ősziéből kiszántás jóformán alig volt, a mi vidékünkön a korai vetés mellett szól. Uj buzát, júliusi szállításra, helyben 22—22:50 K. veszik. Az árpa szép 9 q.-val biztat, ugy hogy régen nem voltak ilyen szép árpaik. Igaz néhol megdült, de kalászhai jól fejlődtek. Őszi árpa, a mi kevés van aratás alatt áll. A Lema Melanopa jelenléte alig észrevehető. A zabhoz kevés bizalmunk volt, de kellemes csalódással látjuk, nap, mint nap, erősödését, s a kibontakozott szép bugákat. Általában azonban ritka, de jó színű így csak egy kis jó idő legyen 7 q. átlagra felvisszük. A tengeriről csak jót és szépet irhatok. Négyszögbe vetett lófogú tengeriket 5 ízben lókapával műveltük meg. Színe remek, földje tiszta, zászlaját bontogatja s ha jó Isten meg nem irigyli, a mit adott, lesz tengerink bőven. Kisgazdák is szép azok

az év vége felé más rendes vonatkozlekedés vezet farmjaimra. Az átlag 15 dolláros földnek akkor csak élő tölgyfaállománya fog 150 dollárt megérni s ma az a kész pénz, hogy 200 dollárt adjam a földemet pro acre!

Mindezt én nem dicsékvés céljából mondtam el, hanem csak azért, hogy mutassam, hogy ugyan kevés tőkével érett megfontolással Amerikában vagyon gyűjthető, melynek megszerzése után az ördög maradna itt! Hisz itt pénzéért senkisé megélvezheti azt a kényelmet, mondjuk ki az igaz szót: „Uraskodást” melyben otthon, ha csak pár koronája is van valakinek, része lehet.

Az utczasapró itt azt a rangot követeli magának, mi dukál, a pénz, vagy a tudás, vagy intelligencia, autokrátiájának. S ez, bárhogy csürömcsavarom a dolgot, csak bánt s soha nyemre nem válhatik! Hiába én Ó hazai termék vagyok, ki itt megtudnék halni, ám a gyökérverés csak fiaimnak feladata lesz, ha kedvök leszzen hozzá!

* „Csak beszélnek róla, de semmit sem tesznek.”

MOTORCSÉPLŐ!

Ritkán előforduló alkalmi vétel!

12 lóerejű benzinlokomobil, általánosan ismert hirneves „Otto” rendszerű gyártmány, hozzávaló cséplővel, jutányosan, kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebb felvilágosítást ad:

Kellner Antal
Budapest, V. ker., Váci-ut 2.

is sorba vetik, lókapával művelik, úgy hogy szór-
vetésü tengeri kevés van határunkban. Érdekes,
hogy az utóbbi 4-5 évben mennyire elterjedt
itt a lóka, úgy hogy most már minden kisgaz-
dának van. Egyes kereskedők százakat adtak el
az utóbbi években, s nem humbug, hogy még a
gyári raktárak sem voltak képesek a szükséglet

tet mind szállítani. Néhány élelmes kovács ki is
használta az alkalmat, s „gyártott“ 30-35 K-ért
elég jó s a kisgazdák igényeinek megfelelő lóka-
pát. Most már a burgonyát azzal kapálják egye-
sek, a mit ezelőtt itt nem láthattunk.

Bele kerülén a dicsekedésbe, tovább megyek.
A zabos bükkönyök is szépek, kissé elmaradot-
tak ugyan, csak most vág-
ják, de úgy mennyiség,
mint főleg minőségben
kielégítik a várakozást.
Kevés csalamádénk sokat
javult, jó közepes ter-
mést adhat. Luczernánk-
nak, amely jó volt az első
kaszálása, úgy gyengül
a második. Szénák bog-
lyákban, de a sarju las-
san erősödik. Burgonya
csak gyenge közepes.
Répa már jó, habár leve-
lein látszik az ormányos
bogár garázdálkodása,
de kihevervén a
baljt, szép, egyen-
etes és főkép-
pen a kertek-
ben na-
gyon
szép

termés eredménynyel biztat. A korai dohány ül-
tetvények szépek, a földjük már alig látszik, a ké-
sőbbi palántolás, — pedig ez van több, — általá-
ban, gyenge, még csak 4-5 leveles. Ezekhez, is-
merve a mi száraz nyarainkat, — kevés a biza-
lom. Bár ebben is kellemes csalódás érne.

Mint még le nem mondatott gazd. tudósító
elég gyakran bekocsizom a mi közel 19 ezer
holdas határunkat. Legutóbbi június 23-iki kör-
tonkon, mert harmad-negyedmagammal szok-
tam határt nézni, „több szem, többet lát“ gyakor-
lati elvből kiindulva) láttuk, hogy a termények
általában kielégítő, panaszra nincs okunk, s csak
a későbbi időjárás kövesse az eddigi, az idei
évet a jók közé sorozhatjuk.

Utóljára hagytam a mi speciális terményün-
ket a vereshagyma és zöldséget. Még ezek is
kitétek magukért s különösen a hagyma vezet
jó fejlődés és minőségben. Így erős a remény,
hogy a múlt évi gyenge termés, talán kamatostul
megtérül. Nagyon fontos az ez községünkben, hol
ilyenmü (sárga répa és petrezselyem is) vete-
mények ca 800 kat. holdat foglalnak el, s nem-
csak a kertekben, de főkép a mezőn is nagyban
termeltetnek. Van gazda, kinek 10-15 hold
hagyma és zöldség vetése van, s mint hogyan a
tapasztalatok mutatják, nagyon érdemes a vele
való foglalkozás.

Hagyma termelésben Makó után, legalább
szeretnék hinni, Derecske jön, s ha a kisgazdák
földje egy tagba kerül, reméljük is, hogy foko-
zottabb termeléssel még jobban közeledünk
feléje.

Az itteni hagyma és zöldség termelés kü-
lönleges módjairól, a szerkesztőség b. enge-
delmével alkalmival lennék bátor rész-
letesebben írni, mert ez jelentékenyen
elüt a más vidékeken szokásos ter-
meléstől. (Szívesen vesszük.

Szerk.) Itt ugyanis nem annyira
dughagyma mint szórt vetés-
sel, magról termesztik a
hagymát, e célra való
késekkel gyomlálják,
s augusztusban fel-
szedett, jó nagy
tyuktojásnyira
megrótt
hagyma
nem

33-ik ábra. Közép- és Délealifornia térképe.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnökdoktor hírneves füstös-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszert úgy teljesítő-
képeség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen
kevesebb szénét fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyczim: Kemna, Budapest.
Telefon 91-21. Telefon 91-21.

csipős, de igen kelendő czikk, 6—8, sőt gyakran 10—12 K-ért is keresett áru pr. q. Vajha sikerülne ezen ősfoglalkozást, mely mintegy 600 családnak kenyeret adó termelési ágat javítani, ha idővel is, jövedelmezőbbé tenni, s az eddigi 2—300 székérnyi kivittt megfelelőbben szervezve, fokozni. Mindenesetre szép tere nyílnék a magyar kisgazda boldogulásának.

Már a szőlő és gyümölcsről is szólnak. A szőlők szépek, termésök a 3 év előttihez hasonlóan ígérkezett, (1 liter must 12—15 fill.) de utóbb erősen fellépet a peronospora, s félő, hogy minden, s elég jól keresztül vitt permetezés dacára is leszállítja a gazdák termését. Az idén volt észlelhető először itt a szőlőmoly, az is késve, a kisgazdák szőlőjén, június 10. körül vettük észre. Tehát már nekünk is résen kell lenni az eddig itt nem ismert kártétellel szemben. Baraczkajainkat, a szilvát elvitte a fagy, lyesmi alig-alig lesz. Alma pókháló molyos, körte és meggygel együtt csak gyenge termést ad. Cseresnye leérésnél tart közepes termésű volt. Csak a dió tesz ki magáért termésben, mely eddig szépen áll. Köszméte lisztharmat is van, ez is új vidékünkön, de a kénporozást jóformán senki sem végzi, még a foltos, félig fekete apró bogycok is a tövön hagyatnak.

A közbirtokosságnak 3000 hold saját, mintegy 1000 hold bérelt legelője van, eléggé elhanyagolt állapotban. Mig ezelőtt a bérelt legelő holdjéért csak 17 K-t fizettek, most ujjabb 6 évre 37 K az évi bér. A község, mint tulajdonos örvend a 37000 K bérösszegnek, de a lakosság bizony megsínyli azt. Már is erősen megapadt az amugy is alacsony számu jószágállomány. Az évtizedek óta külön-külön levő csordákat összevonták, egyik-másikat feloszlatták, így a borjúk a tehének, vagy az ökor csordára járnak. Tinó gulya sincs, a ménes is megcsappant sőt a juhnyájak is jóval kisebbek. Mig ezelőtt pl. egy borjú (2 éves korig) 10—12 K. volt, most 30—35 K-ról beszélnek legelőbérül. Szóval megnehezült az állattenyésztés, s még a pásztorok sem állnak szívesen a törpe nyájakhoz. A legelőre jó időnk volt. A fü buján nőtt, a jószág nem is győzte legelni, megtelve járt haza. Tehát a megfogyott állatállomány eddig jól élt. Most június közepén azonban a nyári meleg befütött. A fü levénült s ráadásul a száj és körömfájás fenyeget a sertés vész és orbáncz meg fel is lépett. A szomszéd vásárok (Debreczen, Ujfalu) bezárattak. Nálunk a malacz és süldőkben lépett föl erősen a vész, s a község eltitkolása miatt úgy terjed, hogy egy-egy nyáj heti 25—30 drbbal csökken.

Még az időjárás jellemzőbb adatait:

Január hóban	6 izben	hó 1 izben	eső után	240 mm.
Febr.	4	2	3	13'4
Márc.	2	3	2	27'4
Április	2	8	2	25'3
Május	2	k.jégeső	9	100'5
Jun. 26-ig	—	5	2	38'5

Tehát a mai napig: 44 izben 229'10 mm.

csapadék volt.

De már elégnek tartom soraimat, az olvasó szíves türelmét köszönve, vagyok,

kiváló tisztelettel

Geher Lajos
g. szakantató

*

Mezőkovácsháza, 1911. VI/27.

Az aratásról mást nem irhatok, hogy az őszi árpát már aratják és kisholdanként átlagosan 5—6 mázsát számítanak. Általában véve a termés nagyon szépnek ígérkezik s a mostani tartós meleg időjárás a gazdákat igen szép reményekkel kecsegteti. Julius 1-én kezdődik a tulajdonképeni aratás. A buza gyönyörű itt nem csak a

nagybirtokosoknál hanem a kis gazdánál is. A buza szemei szépek rizkása nagyságuk s teljesen épek. Ha a nagy melegség a mely most már 4 nap óta beállott, átlagos hőmérséklet 23—24° Celsius között ingadozik, tartós lesz s esőzés nem áll be; ugy itt az idej termés a legjobb esztendő termési átlagát fogja adni. A nagy meleg kárt nem okoz a gabonának, miután egy kevés szél mindig van; s mint épen ma egyik a környékben nagy szaktekintélynek elismert nagybirtokostól hallottam; a gabonaérésre ezen a vidéken a mostani nagy meleg a kis légáramlással a legkedvezőbb; de attól tart, hogy a szél elcsendesedik s a legtöbb esetben ennek a vidéknek átka az, hogy a buza mely ma a legszebb rizs nagysága a száraz nagy forróságban holnapra már teljesen összeaszik. A buza sűrű buja magas és nagyon szép nagy kalászu, szalmában és szemben első rendű termésre lehet számítani. Általában a fentemlített nagybirtokos véleménye szerint az idej nyár ebben a vármegegében egy a gabonafélék mint a kapásokban a legjobb és legszebb kilátásokkal kecsegtet. A répa, kukoricza, dohány mind nagyon szép. A kukoricza már fél embermagasságot ért el. Talán nem érdektelen közölnöm itt ugyancsak a fenti forrásból az itteni magas földárakra vonatkozó megjegyzést. Szerinte a földeknek ily magas árszökése csupa bankspekuláció, a kisgazdákra a szó legteltesebb értelmében ráoktrojálják a bankkötvényt. Egy kis magyarhold ára 1200—1300 korona. Parcellázások alkalmával a kisgazda vételárra a bankból kisholdanként 900—1000 korona előleget kap betáblázásra. Mig jó termés van, véres verejtékkel s megfeszített erős munkával tud annyira menni a paraszt; hogy a szükös megélhetésre a nagy bankterhek lefizetése után megmarad; de ha ugyanazt a munkát nap számban végezn többet keresne. Most már 2 évi rossz termés ezeket a töke nélküli kis gazdákat teljesen a tönk szélére fogja juttatni; miután az elemi csapásokkal járó már közepes termést sem tudja kiheverni s azt hiszi, hogy csak idő kérdése hogy a mily mértékben emelkedtek a földárak ugyanoly mértékű árapadás fogja azokat követni.

H. S.

A gyümölcs raktározásáról és eltartásáról.

Ugyan meg volt már a legtöbb helyen a gyümölcs szüret s a gyümölcs már sok helyütt el van raktározva, mégis jónak látom alábbiakat közreadni, mert magam is sok szép gyümölcsöt menthettem volna meg, ha mindezeket nem szorgos és hosszas kutatás, tapasztalás, olvasás után kellett volna megszereznem.

Első és főkövetelmény, hogy abban a helyiségben, ahol nagyobb mennyiségű értékesebb gyümölcsöt beraktározunk a hőmérséklet egyenletesen alacsony legyen, legjobb ha 2—3 fog Celsius között váltakozik; továbbá, hogy a levegő tiszta legyen, hogy a raktározás idejekor tulnedves, befejezésekor tulszáraz idő ne legyen, végül hogy a helyiség homályos legyen. Mielőtt a gyümölcsöt elhelyezzük gondoskodjunk a legmesszebbmenő tisztaságról. Ha a kiszemelt pince-helyiséget dohosszagu mésztejjel meszeljük ki, sőt jól zárt ajtók és ablakok mögött néhány kénpálcikát elégetni, mert a keletkező kéndioxid a rothadást előidéző gombák nagy részét elpusztítja. Erős szagu dolgokat, mint zeller, hagyma, savanyu káposzta, dohos zöldség, petroleum, gondosan távol tartandó a gyümölcstől, mert az ilyen intenzív szagot gyorsan és nagy mértékben felveszi. Egyébként azt lehet

mondani, hogy hüvös, csak legalább valamennyire is fagymentes szobák többnyire alkalmasabb raktárhelyiségek, mint dohos pincék.

Ne rakjuk a gyümölcsöt a pusztá padlóra, legyen az akár deszka, döngölt agyag vagy cement, terítsünk egy réteg fagyapotot alája. Ha elegendő hely áll rendelkezésre és igen értékes gyümölcstről van szó, akkor darabonként egymás mellé fektessük a gyümölcsöt, akként, hogy pl. a körtéknek a szára álljon felfelé, almáknak pedig a kelyhe. Ez különben arra is jó, hogy az érést és romlást jobban lehet figyelemmel kísérni. Ha azonban takarékoskodni kell a helyiséggel, akkor gondosan egymásföle helyezük el az egyes darabokat 2—3 rétegben, persze ha azután egy rész elkelt, vagy elfogyasztott, a többit szét kell teregetni.

Sok helyütt, különösen üzletekben, nagyobb háztartásokban állványokat láttam, amelyek több kihuzható fiókot tartalmaznak. Ezek igen praktikusak, mert a gyümölcs könnyen ellenőrizhető, de nagyon drágák, úgy hogy nagyobb üzemeknél alig alkalmazhatók. Fentjelzett üzleti vagy háztartási célokra igen jól megfelelnek, ha a fiókok fenék deszkái vagy polczai kerekre vannak legyalulva, akkor a gyümölcs minden további nélkül beletehető, ellenkező esetben szintén fagyapotot fogunk belealkalmazni.

Olyan gyümölcsöt, amely eltartásra van szánva nem szabad erősen ledörzsölni, polirozni, mert a kéreg természetes viaszrétege egyik legfőbb védőeszköz egyfelől a viztartalom elpárolgása ellen, másfelől a penészgombák myceliumainak behatolása ellen, ezért csak röviddel az elfogyasztás előtt dörzsöljük le jól a gyümölcsöt, hogy a portól és piszoktól megtisztítsuk. Ha a gyümölcs azonnal a szüretelés után kerül eltartásra, akkor az első 2 héten hetenkint 2—3-szor légvonatot idézünk elő, hogy a száraz levegő be, a páradus levegő kimehessen. 14 nap mulva azután amennyiben nem homályos pincében történt volna a felraktározás, csomagoló vagy újságpapírral letakarjuk, hogy homályban legyen és légvonat nem érhesse. Ezt ritka helyen teszik meg, holott nem nagy dolog és a gyümölcs lassu kiérését és tartósságát nagyban emeli ez az eljárás.

A további kezelés azután igen egyszerű. Időnkint vizsgáljuk meg a gyümölcsöt, az érettet vagy megtamadottat bocsássuk fogyasztás alá s az így szabadabbá lett felületet rakjuk meg eddig magassabban fekvő gyümölcsessel, különben pedig tartozkodjunk a gyümölcs érintésétől, mert minden figyelmetlen tapogatás, vagy elhelyezés megsértheti a kérget s az ilyen hamarabb indul rothadásnak. Ha nagy fagy állana be, akkor a fent említett fedőpapírral fölé egy réteg fagyapot vagy több réteg papírt alkalmazzunk, így azután nem kell tartanunk a gyümölcs megfagyásától. Jó gyümölcs átmenetileg vagyis 3—8 napig 2—4 fog Celsius vagy még ennél is nagyobb hideget kibír, csak arra kell ilyen esetben nagyon ügyelni, hogy pusztá kézzel ne fogjunk meg ilyen gyümölcsöt. Ha pl. ilyet fogyasztás alá akarunk bocsátani, fogjuk meg keztyüs kézzel, tegyük kosárba s szobában lassan engedjük felmelegedni.

Pincékben tavasz felé azt fogjuk tapasztalni, hogy a rothadás nagyobb mértékben fellép, ilyen esetben zárt ajtók és ablakok mögött kénlapot égetünk el. Előfordul továbbá, hogy a gyümölcs tavasz felé nagyon hervadni kezd, ez esetben óvjuk a gyümölcsöt a léghuzattól, mert ez elősegíti a párolgást, ellenben a padlóra fecskendezzünk vizet, hogy a helyiség levegője minél páradusabb legyen.

J.

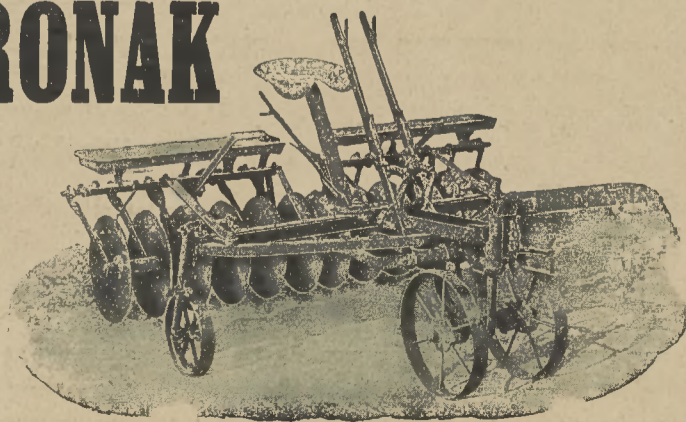
Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és legkiválóbb anyaguk révén a legkedveltebbek és legelterjedtebbek. A tarlóbuktatásra a legujabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

Mc Cormick TÁRCSÁSBORONÁT

már most kérjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY, Budapest, V., Váci-ut 98.

Az orvosi növények természetéről.

Irta: Dr. Rodiczky Jenő.

II.

A zsálya.

Falusi kertekben mindenfelé található, mert az erősítő gyógyfüvek közt igen előkelő helyet foglal el. A zsályának neve „Salvia“ oxal gyógyító tulajdonságára, mert „Salvus“ annyi, mint egészséges, tehát salvia officinalis annyit jelent, mint a gyógyászatban használatos fű.

A zsályának mintegy 200 faja van, melyek közül sokan kopár legelőink egyformaságát kissé változtatossá teszik. A zsálya évelő fű, melynek szára félcserjés, 30—40 centiméter és néha ennél is magasabb, levelei tojáslándzsásak, apró csipkés fűrészesek, hamvaszöldek s kivált fiatal korukban szürkés molyosak. Junius-juliusban virágzik, virágzata szárhegyi fűrtben áll, a virág örv 6—12 virágú. A párta csöve belül szőrgyűrűvel van ellátva. Virata kékes lilaszínű, ritkábban piros vagy fehér. Ezen ajakos virágokat a méhek igen szorgalmasan látogatják. Magja majdnem gömbölyű, sötétbarna, emlékeztet az abrakbalóra, csak hogy ennél sokkal kisebb, 1 kilogramm magban 250.000 szem foglalattik, 1 liter őrűsülya 550 gramm, csiraképességét 3—4 évig tartja meg.

Az orvosi zsálya igen könnyen művelhető növény, egyaránt természetű homok, valamint agyagos földeken. Agnelli József plébános ur Csáriban (Nyitra vm.) sivár homokon nagy sikerrel termesztte. Dr. Wilhelm Hugó közölte velem, hogy Kotzobenzben (Osztrák-Szlézia) kötött agyagon 14 évig egy helyben diszlett. Fő, hogy álláshelye lehetőleg védett és száraz legyen. Téli fagyoktól csakis nedves talajban szokott szenvedni.

Legjobb a zsályát magról nevelni, miután a magról kelt növények sokkal szebb leveleket hoznak, mint azok, melyek régi bokrok széjjel-osztása és elültetése után nyeretnek. A vetést tavasszal és ősszel eszközölhetjük, az őszi vetés azonban bizonytalan, miután a zsálya, ha a tél beálltáig nem vert erős gyökeret, könnyen kifagy. Néhol a magot kora tavasszal melegágyakba vetik el, honnan a rászákat nyár közepén 30—30 centiméter távolságra kiültetik. A bokrok szétszedése és újból kiültetése előnyösen tavasszal történik; ekkor levágott dugványok után is szaporíthatjuk, melyek azonban eleinte árnyékolást kívánnak. A bokrok szétszedése által szaporított zsályatelep különben mindig rövidebb ideig tart, mint a magvetés utáni s a szegélyül palántált zsályát tanácsos minden 3—4 évben átültetni.

A zsályát virágzás kezdetén kell aratni, s árnyékos helyen szárogatni, mert napon szárítva levelei összeasznak és illóolajukat elvesztik. Kedvező időjárás esetén kétszer arathatjuk a zsályát. Tekintettel arra, hogy a zsálya művelésével a legsilányabb homoktalajokat hasznosíthatjuk, melyekben már a rozs sem terem s ezen növény egyszer kiültetve egyéb gondozást sem kíván, mint szükség szerint egy-két kapálást, művelése igen ajánlatos. A gyógyfükereskedők q-ját jelenleg 160 koronáért vásárolják. 4 kg, nyers fűből 1 kg. száraz nyerhető, mely kellő kezelés után igen átható fűszeres szaga. A „Herba salviae“ még mindig keresett gyógyfü, mely erősítő és gyengén összehúzó hatása. Nagy hire van mint súly (skorbat) ellenes szernek. Nagyban használják rothadás ellenes tulajdonságainál fogva fogporok és szájvizek készítésére. Tannintartalmánál fogva néha mint gyomorerosító tea is sze-

repe. Ezt a teát igen kedvelik Chinában, miért hajórakomány számra Európából oda kiviszik.

Angolországban kedvelt fűszer a zsálya, mint a peccenye izesítője.

A zsálya könnyen felbomló, kámfort tartalmazó illó olajnak fajsúlya 0.920. A közönséges zsályán kívül a gyógyfükereskedők jelenleg még más zsályaféléket is keresnek, nevezetesen a nemes vagy skarlát zsályát, (Salvia Sclarea L.), melynek természetét, illetőleg azonban sem a bótanikusok, sem a droguisták sincsenek egészen tisztában, csak így érthető meg, hogy pl. Hazslinszky Frigyes skarlátzsályát egy nyári növénynek mondja, holott az két éves s a droguisták is, mint azt Agnelli plébános ur velem közölte, néha az egy éves kisebb növésű eltérő levelű és nem aromatikussalvia horminummal tévesztik össze.

A nemes zsálya nagylevelű muskotályszagu, növény, melyet virágjával és vékony száraival együtt szoktak vásárolni még pedig igen magas áron, métermásánként 100—160 koronáért, bár csakis bizonyos technikai célokra szolgál. A szedése augusztus-szeptember hónapokban történik. Szellős helyen, óvatosan szárítatván 4—5 kilogramm nyers növényből 1 kilogramm száraz nyerhető. A nemes zsályának hazánkban tudtommal legnagyobb termelője Agnelli József szakolczi (volt csári-i) plébános, ki szőlőjében is nagyban termesztte. Az ő tapasztalata szerint a nemes zsálya nagyobb igényű, úgy a talajra, valamint a kívánatos naptűzés tekintetében, ő egy mérő föld (600 négyszögöl) után 6 q termést nyert, de ha kedvező az időjárás, csapadékban hiány nincsen, 7 métermázsát is kap, miután ilyenkor a növényvirágzás után újból hajtani képes. 6 q termés mellett a nyers jövedelem holdanként 2240 koronánként, mivel szemben a munkálási költség 190—200 koronára számítható.

Megjegyzendő, hogy a skarlátzsálya konyhakerti növény is, melyet néhol a borba szoktak rakni, zamátának emelése végett.

Miután a zsálya különböző fajaiban nálunk kitünően diszlik, valóban kár, hogy természetének nagyobb hasznát nem vesszük. A természetére ösztönző mind a két feltétel, mint ezt már dr. Entz Ferencz is hangoztatta, meg van a biztos termelése és biztos kelendőségében. A mi hazai „Herba Salviae hortensis“-unkat a németek most is előszeretettel árval fizetik, noha az olaszországi árut felényi árban kaphatják.

Az istállótrágya hatása és annak értékelése.

A gazdának nagy gondot okoz a trágya hatásának számba vétele és pénzértékének kalkulálása. Sokat vesződtem ezzel és örömmel olvasom dr. B. Schulze a breslauer kísérleti állomás vezetőjének cikkét, amelynek adatai többé kevésbé egyeznek az én tapasztalataimmal. Dr. Schulze 8 évig kísérletezett ebben az irányban, s a kísérletek eredményét a német gazdasági egyesület egy ülésén nyilvánosságra hozta.

Az istállótrágya hatását 4 éven át figyelte, minthogy szokás minden 4 évben trágyázni a földeket, kísérletezésre különféle talajnemeket választott: u. m. könnyű, közép, kevésbé nehéz tevékeny és lusta talajokat. Minden talajnem 30 parcellát állított fel, amelyeknek fele nem kapott istállótrágyát. Ezenkívül egyes parcellák ásványi, vagyis műtrágyát is kaptak, úgy hogy az

istállótrágya hatása, műtrágyával és anélkül alaposan és többszörösen ki lett tapasztalva.

Az istállótrágya összes nitrogéntartalmából 17.8—40.6% tehát közepes viszonyok között 24.3% (csak 1/4 része körülbelül) lett a növények által a 4 év alatt felvéve. A legcsekélyebb kihasználása a nitrogénnek mutatkozott a nehéz, hideg és nedves talajokon, a legmagasabb nedves, homoktalajokon.

Közepes viszonyok között az összes nitrogén felvételek közül az első évben 40.6%, a második évben 28.8%, a harmadik évben 18%, és a negyedik évben már csak 13.6% lett felvéve. Erős műtrágyázás mellett ha a fosforsav kimaradt, a felvétel lassabban történt, míg ha kellő trágyázás mellőztetett a főfelvétel az első évben a nitrogén mennyiségnek majdnem felét tette, de ez a következő években annál rohamosabban csökkent. Az istállótrágya fosforsav tartalma az első évben 30.2%-nyira lett kihasználva, a nehezebb talajok csekély mértékben legfeljebb 26%-ot értékesítettek belőle, a könnyebb talajok jóval többet vontak ki, 50—60%-ot is. Az istállótrágya káliumtartalmából az első 3 évben közepes viszonyok között 39.6% lett felhasználva.

Hogy az istállótrágya pénzértékét meghatározzák, mind a négy évre a magvak, szalma, répa és levelek számára egyenlő árakat állapítottak meg. Dr. Schulze tanár közepes viszonyok között egy métermázsra istállótrágya pénzértékét 76.9 pfennig (fillér) talált, miközben ez 36 és 135.5 pfennig között ingadozott, amely ingadozás inkább a talaj különböző természetétől, mint a trágya minőségétől eredt. A legalacsonyabb érték nehéz, hideg és nedves talajon mutatkozott, a legmagasabb humozus homoktalajon volt, nedves fekvés mellett. Az említett középérték 76.9 pfennig métermázsánként; a kísérleti évek szerint a következőképpen oszlik meg: első évben 48.2 pfennig vagyis 60.8%, a második évben 10.8 pfennig vagyis 13.6%, a harmadik évben 9.7 pfennig vagyis 12.3%, a negyedik évben 10.6 pfennig vagyis 13.3% volt az értéke, ha az összteljesítményt 100-nak vesszük. Az istállótrágya métermázsájának értéke tehát akként alakul: ásványi anyagok műtrágya hozzáadása nélkül 91.8 pfennig, teljes műtrágyázással együtt 61.7 pfennig, nitrogén hozzáadásával 75.6 pfennig, fosforsav hozzáadásával 72.6 pfennig, káli hozzáadásával 82.9 pfennig. Erre nézve több német gazda nyilatkozott, hogy az ő tapasztalataik körülbelül egybevágóak a kísérletek eredményével, amennyiben ők az istállótrágya pénzértékét 70 pfennigben állapították meg.

Azt hiszem nem végeztem fölösleges munkát midőn ezen adatokat ismertetem, mivel sok gazdatársam talán hasznukat veheti.

Janauschek.

KÖNYVISMERTETÉS.

A modern cukorrépatermelés és annak eszközei. Egy 70 oldalas szép kiállítású jó ábrákkal ellátott füzet jelent meg Bäcker R. és Melichar F. gépgyár vezérképviselőjének kiadásában. Ára nincs, mert hisz reklám céljából adta ki nevezett cég, hogy gyártmányainak forgalmát élénkítse; e gépek jószágáról különben mi is meggyőződünk a gyakorlat terén s ez a legjobb reklám még a mai amerikai izüek között is, tudvalevőleg jó bornak nem kell cégér. A füzet tartalma föléli a cukorrépa termelési munkálatok minden mozzanatát a talajelőkészítési munkálatoktól kezdve

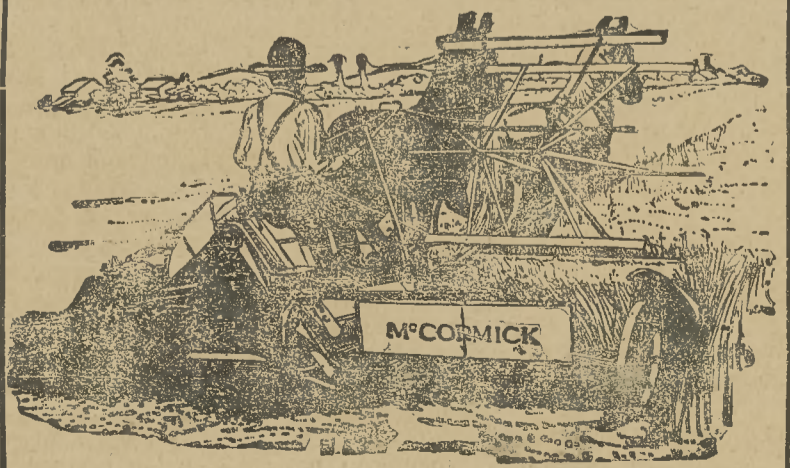
Eredeti amerikai

fűkaszaló, marokrakó és kévekötő-aratógépek

„legjobbak a világon“.

Jutányosan kaphatók a

Mc Cormick Harvesting Machine Company-nál
Budapest, V. ker., Váci-ut 98. sz.

a répa kiszedéseig s elég jó oktató modorban adja elő tárgyait, úgy hogy szíves érdeklődéssel olvassa a gazda. Csak egy a bökkenő, a magunk fajta bíráló szeme igen hamar és igen sokszor megakad a germanismusokon, csak úgy hemzseg a „való“-tól e füzet s nem egy helyen a szó-fűzés oly szokatlan a magyar fülnek, hogy önkénytelenül azon gondolatra jöttünk, valjon nem e valami német kiadványnak szolgásterü fordítása az egész? Óhajtanó volna az esetleges II-ik kiadásból a magyartalanságokat kiküszöbölni s hátkodjuk figyelmeztetni a gépgyárak vezérképviselőjét, miszerint jövőben a czég kiadványait valami tősgyökeres magyar emberrel nézesse át, mielőtt sajtó alá rendezné. Egyben megjegyzem, hogy a füzet egész tartalmával egyetértek, csak a sorhengerezésről szóló részlettel nem, mert csekély tapasztalataim szerint a Kuffner-féle sorhengerek a legjobbak, miiket a vetőgépre csatolva csak egyszer kell az igavonóknak a táblán keresztülhuzni a gépet s nem tiporják a külön Sykora-hengert húzó patások a talaj felületét; szomorú dolog volna, ha a gazda s felügyelő cselédei még annyira sem tudnának parancsolni a vetőgép után járó munkásnak, hogy az a tábla végeken a fordulónál okvetlen emelje fel a csoroszllyákat s hengereket.

— n.

A modern okszerű kukoriczatermelés. 115 oldalra terjedő könyv, mely szinte fenti czég kiadványa. Igen szép kiállítású mű s ára, mely 4 koronára van szabva, tekintettel a finom papírra, szép nyomásra s sok pompás ábrára, éppen nem mondható soknak. E mű már csak részben szolgálja a reklám czélját, mert tulajdonképpen feladatául tüzte ki a gazdaközönség kioktatását a kukoriczának termelésére amerikai módszer szerint. Hogy ezzel a ténnyel úgy a kiadó, mint a szerző a magyar gazdaközönség háláját kiérdemelte, az tény; s fáradozásai és költségeik érdemeit csak csekély mértékben méltányoljuk azzal, ha olvasóközönségünket figyelmessé téve e mű gyakorlati kitünőségére, őszinte meggyőződéssel a lehető legmelegebben ajánljuk a tengeri mivélését amerikai módszer szerint, mert hisz ha hazánkban hamarosan meghonosodik ez a kukoriczaművelés, több millió szaporulatot fog eredményezni, ehhez semmi kétség nem fér. E könyv kitünő oktató, valódi tankönyv, melyben a kukoricza legokosabb művelése mellett az általános talajmunkálatok levezetése ismételt módszereit is felleljük, úgy hogy nemcsak a gyakorlati gazda, de az elmélet embere is talál benne figyelemre méltó dolgokat. A mű belértéke ellen kifogást venni nem is lehet, de hogy a bíráló (ítész) szeme fennakad néhány dolgon, azt senki sem fogja tőle rossz néven venni, azon reményben, hogy a nemsokára megjelenő 2-ik kiadásban a kifogásoltak teljesen ki lesznek küszöbölve. A germanismusokra, a nem magyaros szófűzés és mondat szerkezetre ugyanazt mondhatnám, a mit a répatermelésről szóló münél már felhóztam, ámbár el kell ismernem, hogy a kukoriczáról szóló mű e tekintetben már némi előnyös haladást tüntet fel (a való szó ritkábban sérti a magyaros nyelvezethez szokott fület). Nem helyeselhetem azonban azt, hogy helyenként nagyon is használja az idegen szavakat a tiszteit szerző, holott műve a kevésbé művelt s csak magyarul tudó kis közép- és kisbirtokosok részére is íródott, a kik e kifejezéseket nem értik meg; tessék tehát jövőre lehetőleg óvakodni oly idegen nyelvbeli szavaktól, melyek e drága magyar nyelvünk szókincsében is találhat megfelelő kifejezést. Végül két hibát fedeztem fel a szövegben, egyik a 40. oldalon levő ábránál van, hol a két kukoriczacső el van cserélve és annak kellene jobbról állani, a melyik balra van a rajzban. A másik Vasdényey levelében van a 102. oldalon, t. i. a teljes terméstöbbllet az összehasonlító vetésnél nem 22 q mint a szöveg mondja, hanem 43—36, tehát 7 q már szinte nagyon szép eredmény és közel 20%-nak felel meg. Az 58 q tengeri már trágyázott talajon termett s a többllet ez esetben már nemcsak az amerikai mivélés, hanem részben a trágya jótékony hatásának köszönhető; elismerem, hogy régi módszer szerint a trágyázás daczára sem termett volna több 40—46 q-nál, de hogy 36 q-nál több lett volna a holdankénti átlag, az bizonyos, hisz 36 q-t a trágyázatlan adott. Szívóhól kívánjuk e mű minél nagyobb elterjedését, a benne foglalt tanácsok követését s azt, hogy a 2-ik kiadás a jelzett hibáktól mentesen hagyja el a sajtót.

— n.

KÉRDÉSEK ÉS FELELETEK.

Kérdés. Vasárnapi munkaszünet. Tegnap, f. hó 25-én cselédeim d. u. 5 órakor zöld takarmányt akartak hozni a mezőről, vasárnap esti és hétfő reggeli etetésre, gazdasági igás ökrök, lovak és tejelő tehének részére. Az itten állomásozó csendőrhadnagy a vasuti állomásról jöve, cselédeimet a további takarmányrakodástól eltiltva, a szekeren levő takarmányt lerakatta és csendőri kísérettel, a körülbelül 1 kilométernyi távolságban lévő gazdasági udvarba visszaküldötte. Távollétem okából ispánom este, naplemente után újból megpróbált takarmányt hozatni, de akkor a cselédek a csendőrhadnagy intézkedésére hivatkozva, a szolgálatot megtagadták és így 40 drb. igás és fejős állatom ezen éjszakán takarmányozva nem lett. S. I.

Kérdés. Mi a czélja a kataszteri felmérésnek?

Micsoda előnyök származnak a gazdaközönségre nézve a kataszteri felmérésből?

J. J.

Kérdés. Lehet-e most még chilizni a legelőt?

Tisztelettel kérem szíves értésüket, hogy ha most alkalmazok egy lelegelt legelőterületre kisholdankint 30 kg. chilisalétromot, várhatom-e még annak kedvező hatását? Mennyi idő múlva mehetnek reá ismét legelő lovak és szarvasmarhák? Nem ártalmas-e az állatoknak, ha véletlenül rámennek a beszózott területre?

J. K.

Kérdés. Hármaskisefa méretei s használata.

Kérek a kérdések feleletek között szíves felvilágosítást alanti kérdéseimre: Miképp lehet illetve mily kisefával (mily hosszú és mily távolra egymástól) lehet 3 drb. lovat egymás mellé ekébe fogni? (mily hosszú legyen az ekébe kapcsolható hámfa és hová jusson a perez és hova kerüljön megerősítve a 3 egyes hámfa). Kérném úgy megadni a méreteket hogy egy bognár megcsinálhatná. E vidéken állandóan 1 lóhajtó sétál a bérésen kívül (kocsis) az eke mellett a mit megszeretnék szüntetni az által, hogy 3 lovat fogatnék egymás mellé s akkor a kocsis elég volna.

G. A. D.

Felelet. Hogy védekezzünk a szarvasok ellen? című kérdésre.

A vadak által tett károk megtérítéséről az 1883. évi XX. czikkben kiadott vadászati törvény II. fejezetének 7. §-a a következőket mondja: A fővadak (szarvas, dámvad) által a vetésekben, ültetvényekben, vagy más gazdálkodási és erdészeti ágakban okozott minden kárért azon birtokos vagy haszonbérelő, kinek vadászterületén az említett fővad tenyésztetik, teljes kárpótlással tartozik. E végre megkivántatik, hogy a kár a hatóságoknak a kár elkövetésétől számítandó 8 nap alatt felvehetés czéljából bejelentessék. A vetésekben okozott kárnak becslése mindig oly időben eszközölendő, midőn a termék mennyiségben megállapítható; a kár vagy természetben, vagy pénzértékben téríthető meg. A fenforgó esetben tehát a kárt szenvedő gazdálkodó hivatkozással az idézett §-ra kártérítési igényt támaszthat a fővadat tenyésztő vadászattulajdonos ellen.

A szarvasok pusztítása tilos időben vadászati kihágást képez, erre vonatkozólag a vadászati törvény úgy rendelkezik, hogy a bika lehető július 1-től október 15-ig, a tehén pedig október 15-től január 1-ig, de akkor is csak a vadászat tulajdonosa vagy bérelője által; ha tehát a károsodó szomszéd birtokos nem tulajdonosa egyúttal a vadászati jognak is, ez esetben neki a szarvasokat ellőni, vagy elpusztítani, még a saját birtokán is tilos, kivéve, ha erre a vadászat bérelőjétől engedélyt kapott. A birtok körülkerítésére sem az egyik, sem a másik birtokos nem kötelezhető, elkeríti azonban rendesen a vadtenyésztő birtokos az erdejét, először azért, hogy a szomszédosban esetleg el ne lőjék szarvasait, másodszor pedig azért, hogy ne legyen kénytelen annyi vadkárt fizetni. A szarvasok elriasztására ajánlható az önműködő pisztoly, a melyet a táblán keresztül feszített sodrony süt el, ha a fővad nekimegy.

Fehér Pál.

Felelet. „Az oidium ellen, hogy védekezzünk?” című kérdésre.

Tényleg manapság igen sokféle szert ajánlanak a lisztharmat (oidium) elleni védekezésre. Ezek a szerek aztán vagy nem használnak a

betegség ellen, vagy ha használnak is, oly drágák hogy az alkalmazásuk emiatt nem ajánlható. Különbö a szőlő lisztharmat (oidium) betegségeinél éppen nem kell törni magunkat semmi hangzatos néven hirdetett és csodákat ígérő szerek után, mert ezen betegség ellen egész jól védekezhetünk a közönséges kénporral. Ezen szer első sorban, a viszonyokhoz képest elég olcsó, másodsorban feltétlenül sikerrel alkalmazható az oidium ellen s harmadsorban könnyű vele a védekezés, illetőleg a munka kivitele. Mind oly előnyök, a melyek teljesen feleslegessé teszik, hogy más védekező szer után áhitozzunk.

Ami már most a kénporrali védekezést illeti, csak azt jegyzem meg, hogy mivel ezen betegség a szőlő minden zöld részét megtámadja, arra kell törekedni, hogy a kénpor akként juttatassék a szőlőtökére, hogy annak minden része beporoztassék e czélból, ha szükségesnek mutatkozik a lombzatot illetőleg a levélzetet is félre kell hajtani, hogy a védekező szerrel, mint fenebb is említette volt, a tökének minden részéhez hozzá férjünk.

Kérdés már most csak az, hogy hányszor és mikor kell kénporozni. Ha valamely évben nagyon lisztharmatos volt a szőlő, akkor a következő évben, különösen ha a betegség fejlődéséhez kedvezők a viszonyok is, feltétlenül 3-szor kell porozni és pedig először rügyfakadáskor, mely alkalommal a tökéek közt a talaj is jól beporozandó, a második porozás a szőlő virágzása idején, és a harmadik porozás abban az esetben, ha a kétszeri porozás daczára is fellépne a betegség mely esetben a harmadik porozás a szőlő érésének kezdetére esik.

Sz.

Felelet. Kell-e a méhészkedéshez méhes? című kérdésre.

Egy kicsit furesán hangzik ez a kérdés, majdnem úgy mint pl. az, hogy kell-e a lótarthoz istálló s mégis ki kell mondani, hogy a méhészet üzéséhez az u. n. méhes éppen nem szükséges. Hozzá vagyunk ugyan szokva, hogy a méheket kényelmes, hűvös méhesben egymás mellett zárt sorokban helyezzük el s a kaptárak mögött a magunk számára is készítünk jó puha fekhelyet, mert hát „munka után édes a nyugalom“ különösen a hűvös méhesben, a hová különben is mindenkor lehet menekülni az asszony pergő nyelve elől. És mégis ezt az ősi épületet az újabb méhészek kezdik lassan mellőzni, mert a méhes nélküli méhészkedésnek sokkal több előnyös oldala van.

A méh őshazája az erdő, a hol naptól védett hűvös faodokban, sziklaüregekben üt tanyát, de sohasem él több család egy csomóban, mert a méh csakisa maga társaságát szereti. Mi mégis egymás mellé, zárt sorban összezsúfolunk 30—40 sőt több méhesaládot is. Ezek aztán folyton nyugtalanítják egymást. Etetni az ilyen méhesben majdnem lehetetlen, s csak éjjel, a legnagyobb óvatossággal tehetjük ezt, mert különben kitör a rablás. A rajoztató méhésztétnél csakis az ilyen rendszer mellett fordulnak elő az összeszállt rajok mert ha egy méhesalád megkezdí a rajzást, úgy

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

„**budapesti**“

gyapju-aukcziókra,

melyek első sorozata folyó évi
július hó 12-én veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar“ címzett gyapjuküldemények ingyen raktározásban részesülnek. — Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank

Aruosztály — Gyapjuárverések

Budapest, V., Nádor-utca 12. sz.

az ezzel járó zúgás, zaj, rajzásra ösztönzi a szomszéd családot is. De a nagyobb baj csak ezután következik. A lerajzott családok, továbbá a másodrajok terméketlen anyái megtartják a nászkiröplést. Vissza jövet megesik, hogy megvédnek, más kaptárba szállnak be a hol leszúrnak, a saját családja pedig árván marad, meganyát lankodik. Ugyancsak sok „eltájtolt” méh röplül más lakásba. Még rosszabb az állapot ott, a hol több méhcsaládott raknak egymás tetejébe. Az ilyen méhesben az anyátlanság és a rablás szinte napirenden van. Sokkal, nagyon sokkal előnyösebb a méheket szabadban, szétszórva, lehetőleg árnyat adó fák alatt elhelyezni, mert akkor a fönt elősorolt hátrányokkal nem fogunk találkozni. Etethetünk így nappal is az év bármely szakában, nem lesz rablás, nincs eltájtolás, a fiatal anya is könnyebben hazatalál.

Amerikában a gyakorlati emberek hazájában nincs méhes, igaz, hogy ezek fölállítását az amerikai méhészeti rendszer lehetetlenné teszi, de ez a rendszer átsapott már hozzánk is és mindinkább nagyobb tért hódít magának, s ezzel egyenes arányban alacsonyodik a méhesnek.

Egyetlen hátránya mégis van az új iránynak, az hogy a tolvajoktól kevésbé védhetjük meg a méheket. A hol tehát a viszonyok nem engedik meg, hogy kaptárainkat szétszórtan kis tetőcskék alatt, helyezzük el, ott a méhesnél kell maradnunk, melynek legcélszerűbb alakját máskor fogom ismertetni.

Balogh Bálint.

Felelet Kataszteri felmérés által okozott kár című kérdésre.

Herczeg Sándor mérnök fenti című feleletére van némi megjegyzésem. A jelen eset lényege abban áll, hogy egy közérdekű és államtól egyaránt érdeklő funkció végzése alkalmával történt károkat annak a személynek kell eltérni, akinek véletlenül a földjére esik a ktsz. mérnöki fixpont. Ha már most véletlenül az illetőnek csupán egy hold földje van s ha azt akarja, hogy a törvényvel összeütközésbe ne kerüljön, nemcsak a mérnöki funtió alkalmával származott kárt tartozik viselni, sőt a jelvény épségben maradása érdekében melléje őt is tartozik tenni, mert hiszen egyébként mikép tudná annak épségben tartását biztosítani? Ugy-e bár más módja nincs? Tehát nem csak kártérítést nem igényelhet sőt ki van téve annak is, ha véletlenül valaki a jelvényt megrongálja, hogy meg is büntetik. Nos ez az okoskodás abszurdum még ha az tétel törvényen alapszik is. Hogy jön ahhoz az a szegény ember, hogy a más száz ember érdekében is teljesített mérési munkálatok alkalmával okozott kárt csak egyedül viselje? Már kérem szépen ez olyan arcul csapása volna a jogrendnek s a magántulajdonnak, amit enyhe szóval bitorlásnak lehetne minősíteni. No de ez az okoskodás nem is állhat meg s ha bíróság elé kerülne hasonló eset, bizony a kár nem azon egyén vállára sulyosodna, kinek a földjére esett a jelvény, hanem az így okozott kárt vagy a kincstár fizetné vagy az összes érdekeltég kölcsönösen, illetve közösen. Sőt jogosan nem csak

a taposással ejtett kárt követelheti, hanem a jelvény által elfoglalt terület után minden évben kártérítéssel léphet fel ép olyan jogosultsággal, mint manőverek által a katonaság után származott károkat szokták megtéríteni a kincstár útján.

K. Szűcs János

Felelet. A méhszurás hatását hogy lehet ellensúlyozni? című kérdésre.

A méhszurás helyét nyomban egy kevés ammoniakkal (szalamiak szesz) kell bekenni, akkor a daganat teljesen elmarad. Külömben, a kik már több méhszurást kaptak mint például jó magam is, azok mintegy beoltva a fullánk hangyasava ellen, nem reagálnak daganattal a méhcsípésre. Többféle méh és szunyogcsipés ellen hirdetett patikai szernek is egyedüli hatóanyaga: az ammoniak. A méhek csipése ellen különben füstöléssel, permetezéssel védekezünk, amint azt bővebben leírva találja a különösen kezdő méhészek számára igen ajánlható könyvben. A méhek élete, 3 korona. Ujpest, Széchenyi-utca 7-ik szám. Méhészet kiadóhivatala.

Dr. K. Tompa Artur.

HIREK.

Nick Ede kitüntetése. A gödöllői korona-uradalom nyugalomba vonult jószágigazgatóját, Nick Edét, a mezőgazdaság terén szerzet érdemei elismerésül a király udvari tanácsossá nevezte ki. Szívvel gratulálunk.

A nyugatmagyarországi gazdák gyűlése. A Nyugatmagyarországi Földmívelők Gazdasági Egyesülete most tartotta meg évi rendes közgyűlését Sopronban. Az elnöki megnyitó után Rottermann Vilmos titkár terjesztette elő a központi igazgatóság jelentését. Az egyesületnek jelenleg van 6350 tagja. Szervezve van benne 76 gazdakör. Az igazgatóságba megválasztottak: Tóth János, Szalay József és Velancsics Antal, a Gazdasági egyesületek országos szövetségébe pedig: Giesswein Sándor, Rupp Sándor és Rothermann Vilmos küldettek ki.

Kolozs megyei gazdák a Hortobágyon. A kolozs megyei gazdasági Szakosztály június hó 24, 25, 26 an tanulmányi kirándulást rendezett Debreczenbe és a Hortobágyi pusztára. Június 24-én d. e. Debreczen nevezetességeit nézték meg Péterffy József gazdasági szaktanító vezetésével. Délután a Pallag pusztán a gazdasági akadémiát tanulmányozták Takáts Zsigmond intéző tanár, Török Elemér, Liebhardt Márton magyarázatai mellett. A körut befejeztével I. Kerpely Kálmán akadémiai igazgató bucsuztatta tanulságos beszédben a kirándulókat s szívesen meg is vendégelte őket, úgy hogy a legjobb emlékekkel térhettek debreczeni szállásukra. Június 26-án a Hortobágyi Pusztán állattenyésztésének tanulmányozására utazott ki a társaság, a hol Debreczen város nevében Medgyaszai M. városi tanácsnok fogadta az erdélyieket, a ménesek, gulyák s intézmények megtekintésével pedig Nagy Sándor mátai biztos és Markovits N. ménesmester magyaráztak.

A Magyar Mezőgazdasági Szesztermelő Országos Egyesületének kebelében működő szeszgyár vezetői szakosztály most tartott ülésén Szilágyi Gyula műegyetemi rk. tanárt választotta meg elnökévé, alelnökké pedig Weisz József és Niedermann Vilmos választották meg. Az ülésen, melyen az anyaegyesületet Krolopp Hugó titkár képviselte, a szakosztály számos időszéri kérdése került megvitatás alá s ezenkívül Szilágyi Gyula a szeszgyárak üzeme terén a legutóbbi időkben mutatkozó haladásáról tartott előadást, melynek bevégezte után beható eszmecsere indult meg.

A délafrikai bevándorlás korlátozása. A délafrikai Unió kormánya új javaslatot nyújtott be a parlamentnek, melynek célja a Délafrikába bevándorlás korlátozása és rendezése. Ennek a javaslatnak lényeges intézkedései a következők: Nem vándorolhat be az Unió területére olyan személy, kinek egy bevándorlási tisztviselő nem kevesebb mint 50 szót mond tolba egy általa választott nyelven, s ki ezeket nem képes a tisztviselő megelégedésére kielégítően leírni. Kizárnak továbbá a bevándorlásból olyan személyek, a kik szellemi, vagy testi gyöngeségnél, vagy szűk anyagi viszonyaiknál fogva úgy maguk, mint hozzátartozóik az állam terhére válhatnak, olyan személyek, kiket a belügyminiszter mint alkalmatlan bevándorlókat jelöl meg. Ki vannak zárva a területről a prosti-

tuáltak, kerítők, gonosztevők, gyöngelműjűek, epileptikusok, siketnémák, vakok stb., ha nem mint kísérők utaznak, a bélpoklosok, vagy más ragályos betegségben szenvedők. A törvényjavaslatnak legfontosabb része az, a mely szerint a belügyminiszternek joga van a Prohibited Immigrants-ok részére is az ideiglenes bevándorlást megengedni. A javaslat föltétlenül a bevándorlás csökkentését célozza és főképpen az ázsiaiak ellen irányul.

A földművelésügyi miniszter a gazdasági népiskolákról. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter a minap Kecskeméten járván, megtekintette Ottlik Iván államtitkár társaságában a helybeli gazdasági tanítónőképző intézetet is. A miniszter egy ujságíró kérdésére kijelentette, hogy rendkívül fontosnak tartja a gazdasági népiskolák szervezését. A gazdasági iskolákban fogja neveltetni azokat az elemi iskolából kikerült gyermekeket, akiket a népoktatási törvény ismétlő iskolák látogatására kötelez. Az iskolában a fiúk a gazdaságban, a lányok pedig a háztartásban jártasságot fogják elsajátítani s amikor az életbe kikerülnek, kész gazdák és gazdasszonyok lesznek. E gyermekek oktatására kell a gazdasági tanítónőképző s minthogy ugymondta az első, kecskeméti kísérlet bevált, tovább fogom fejleszteni nemcsak a tanítónőképzőt, hanem a földművelésiskolát is.

Bíróságon kívüli birtokrendezések. A belügyminiszter a bíróságon kívüli birtokrendezések megakadályozása végett valamennyi törvényhatósághoz körrendeletet intézett. A rendelet utal arra, hogy az igazságügyminisztertől vett értesítés szerint az ország minden részében minduntalan fölmerülnek olyan birtokrendezések (különösen tagosítások és legelőfelszátások), a melyeket az érdekelt birtokosok sokszor a községi előjáróság kezdeményezésére, de rendszerint annak közreműködésével bíróságon kívül visznek keresztül. Ennek következtében a belügyminiszter szükségesnek látja az 1896-ban már kiadott ily értelmű miniszteri rendelet rendelkezéseit felújítva, a községi előjáróságokat arra utasítani, hogy a bíróságon kívüli birtokrendezés kezdeményezésétől vagy az abban való irányító részvételtől felelősség terhe alatt ne csak tartózkodjanak, hanem a birtokosok figyelmét adott esetben a bíróságon kívüli birtokrendezések nyomán járó jogbizonytalanságra s a szenvedhető károokra egyenesen hívják fel s hassanak oda, hogy az érdekeltek az újonnan szabályozott birói eljárást vegyék igénybe.

Birtokvásárlás. A nagyváradi erdőipar r.-t. másfél millió koronáért megvásárolta Zichy Rafael gróf 4000 holdas magaslaki tölgy- és bükkfaerdejét. Az erdőkihasználással kapcsolatban a társaság fűrésztelepet létesít és Magaslakig iparvasutat épít.

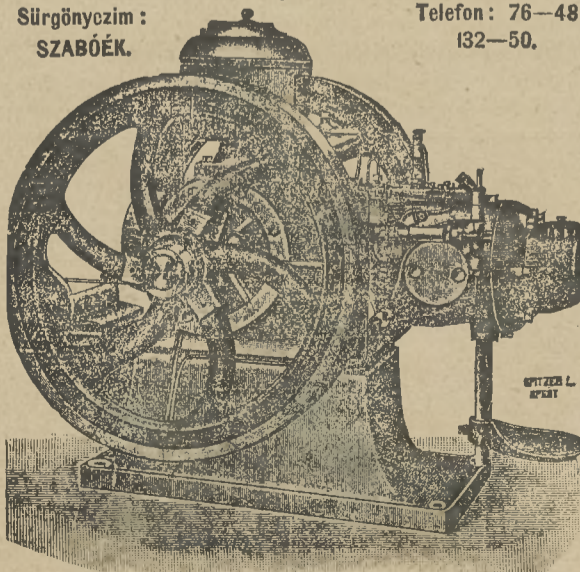
Az Országos Magyar Méhészeti Egyesület Szilassy Zoltán elnöklésével tartott igazgatóválasztmányi ülésén jegyzőkönyvileg üdvözölték Kovács Antal méhészeti felügyelőt királyi tanácsossá történt kinevezése alkalmából. Ujjonnan felvettek 69 új tagot, kikkel együtt a taglétszám 2449-re gyarapodott. Köszönettel vették tudomásul, hogy Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter az idén is tekintélyes állami segítséget utalt ki az egyesületnek, majd elhatározták, hogy a szegedi méhészeti kiállításal kapcsolatban fogják megalakítani a „Méhészeti Egyesületek Országos Szövetségét”, melyhez már eddig a legtöbb vidéki méhészeti egyesület bejelentette csatlakozását. A kiállítással kapcsolatos vándorgyűlésen Rim Jakab és Erdős Lajos polgáriskolai tanár fognak az egyesület képviselőiben előadásokat tartani. A „Komáromi Méhész Egyesület” augusztusi vándorgyűlésére szóló meghívását a tagok figyelmébe ajánlják. Erdős Lajos terjesztette elő ezután a méhészeti megfigyelő állomásokról szóló jelentését. E szerint az állomásokat nagy sikerrel szervezték meg, úgy hogy ezeknek összegyűjtött jelentései alapján az ország méhészeti viszonyaira kiterjedő általános áttekintést rövid időn belül a közönség rendelkezésére bocsáthatják. Foglalkoztak a budapesti állatkertben létesítendő minta méhes felállításának kérdésével is, mire a magyar német és osztrák méhészek konstanzi vándorgyűlésére több díjat tűztek ki. A vándorgyűlés augusztus 4—10-ig tart és ott az egyesület több tag fogja képviselni. Tudomásul vették Szilassy Zoltán jelentését a „Méhészeti Egyesületek Országos Szövetségének” eddigi munkásságáról és Szmrtnik János jelentését a mézértékesítésről.

BOLINDER nyersolajmotorok
nyersolajlokomobilok

szabó EMIL ÉS TÁRSA cégénél
Budapest, VI. Teréz-körút 46/L. G.
kapathók.

Sürgönyözim:
SZABÓÉK.

Telefon: 76—48
132—50.

ARJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Méhészek vándorgyűlése Az Országos Méhészeti Egyesület július 2-án Szegeden vándorgyűlést tart és ekkor alakult meg a Magyar Méhész Egyesületek Országos Szövetsége. A vándorgyűléssel egyidejűleg a Szegedvidéki Méhészegyesület július 2-től 7-ig tartó kiállítást rendez. A kiállítás céljaira a város hatósága a Stefánia néhány kioszkját engedi át. Kovács Antal méhészeti főfelügyelő, dr. Lázár György szegedi polgármesterrel tárgyalásokat folytatott, hogy Szegeden állami méhészeti tanfolyam rendeztessék be. E célra a város egy hold földet ad Ujszegeden, az állam felépített a szükséges épületeket, 60 méheslád részére kaptart állít és az egész tanfolyamot ellátja. A tanfolyam már a jövő évben megnyílik május június és július hónapokban 18—18 napos időtartamban.

Méhészeti tanfolyam. Az „Erdélyrészi Méhész Egyesület” Kolozsvárt hácsongárdi méhtelepén július 5—22-ig méhészeti tanfolyamot tart a néptanítók számára, hogy őket a méhészeti elméleti és gyakorlati tudnivalóival megismertesse. A tanfolyamra husz hallgatót vesznek föl és napi három korona napidíjat kapnak. A pályázni szándékozók fölhívattak, hogy folyamodványukat mielőbb nyujtsák be az „Erdélyrészi Méhész Egyesület” elnökségénél. Az egyesület tagjai a fölvételnél előnyben részesülnek.

Beiratkozás a hódmezővásárhelyi földművesiskolába. A hódmezővásárhelyi m. kir. földművesiskola igazgatósága közhírré teszi, hogy az iskolánál folyó év október 1-én új tanév nyílik meg. A két évig tartó tanfolyamon a jelentkezőket a mezőgazdaság összes ágazatában kiképezik. Tápdíj címén minden egyes tanuló félévénként 150 koronát fizet s ezért az összegért teljes ellátásban részesül. A tanfolyam elvégzése után álláshoz is juttatják a hallgatókat. Bővebb fölvilágosítást szívesen ad az igazgatóság.

Az Ampelologiai Intézet f. é. június 21-éről közli, hogy az elmúlt hét folyamán a peronospora Sopron, Bars, Ung és Pozsega megyékben is fellépett; azonkívül Zala, Nyitra, Nógrád, Pest, Borsod, Zemplén, Szabolcs, Bihar, Békés, Arad és Temes vármegyéknek olyan járásaiban is kitört a baj, a melyeket idáig megkímélt. Fontos körülmény, hogy a szőlősgazdák százai által az intézetbe vizsgálatra küldött anyag között mind gyakrabban fordul elő a firtök megtámadása: firtperonospora. A legnagyobb részt már kötött firtök megvédése tehát az elvirágzás utáni permetezés és a firtöknek rézkénporral való porozása most a legsürgősebb feladat. A szárító élénk légáramlás, amely több napon át uralkodott, a peronospora fejlődését hátráltatta. De bár a szél megóvja a szőlőket a harmat és ködtől, azért a védekezésnek nem szabad ellankadni, mivel teljesen normális időjárás esetén is most vagyunk a zivatarok főidejében, amikor nagyobb helyi lehűlések a szőlők fogékonyosságát felette fokozhatják, továbbá a zivatarok utáni dust párazat és esetleges köd pedig mind a fiatal firtök nagyarányú fertőzését hatalmasan elősegítik. Jégverés után a védekezés minél hamarabb végrehajtandó, mert a jégverte fiatal firtök leghamarább áldozatul esnek a peronosporának. A védekezési utmutatás 4-ik kiadása most jelent meg s az Ampelologiai intézet, Budapest, II. Debrői ut 15. ingyen megküldi mindenkinek, aki azt levelezőlapon kéri.

A szőlősgazdák olaszországi utjának részletes programját már megállapították. Az utazáson férfiak és nők is résztvehetnek családtagjaik kíséretében. Az összes költségek mintegy 800 koronát tesznek ki és bővebb fölvilágosítást a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatósága (IX., Üllői-ut 25. II.) ad.

A Szerb szőlészek és borászok tanulmányi kirándulása. A Bukovón Negotini Szőlészeti és Borászati iskola (Szerbia) végzett hallgatói tanáraik vezetésével mellett Magyarországra tanulmányi kirándulást rendeznek az ó naptár szerint június hó 20. és július 8. közötti időben (július 3. és 16. között) mely alkalommal Temesvárt is utbaejtik, hogy a Temesvármegyei Gazdasági Egyesület Huszárréti telepét megtekinthessék.

A földmívelésügyi miniszter a Kecskeméti Pinczeszövetkezetnél. A mult heti gazdakongresszus alkalmával gróf Serényi földmívelésügyi miniszter meglátogatta az ottani szőlősgazdák pinczeszövetkezetét, melyet Héjjas Mihály kalauzolása mellett alaposan megtekintett s élénk meglepedését fejezte ki a telep

kitünő berendezése és mintaszerű ügyvitele felett. A miniszter meglepetése annál nagyobb volt, mert egyuttal arról is értesült, hogy ez a derék pinczeszövetkezet a maga lábán, minden állami hozzájárulás nélkül fejlődött ennyire. A miniszter nyilatkozataiból a kecskeméti szőlősgazdák meggyőződtek, hogy szakítani akar az eddigi irányzattal, mely a homoki szőlőtermelés fejlesztésével és támogatásával vajmi keveset törődött. Különösen biznak a miniszterek a költségvetés tárgyalása alkalmával tett ígéréteiben, hogy Kecskeméten rövid időn belül egy bor közraktárt fog létesíteni, amit a kecskeméti közvélemény nem is tud másképp elképzelni, mint kapcsolatban a virágzó és kitünően vezetett pinczeszövetkezettel. Ez esetben nemcsak a pinczeszövetkezet jutna abba a helyzetbe, hogy már is 20 ezer hektoliter bor befogására alkalmas berendezéseit megduplázhathatna, hanem az állam is jól járna. A kérdés ilyen megoldása mellett ugyanis a bor közraktár kérdését elenyészően csekély állami hozzájárulással lehetne megoldani és a nagy költséggel járó személyzeti kérdés is meg volna oldva, mert a közraktár kezelését a pinczeszövetkezet személyzete kitünően el tudná látni.

Borgazdasági tanfolyamok. A földmívelésügyi miniszter pályázatot hirdet lelkészek és néptanítók részére, a budafoki m. kir. pinczesteri tanfolyam helyiségeiben ez év nyarán két hétre terjedő borkezelési tanfolyamokon való részvételre. A pályázók számára képest esetleg két ilyen tanfolyam lesz, még pedig július 17-től 29-ig, esetleg augusztus 7-től 19-ig. Lelkészek pályázati folyamodványait közvetlenül, a néptanítók pedig az illetékes kir. tanfelügyelő útján legkésőbb e hó 28-ig ahoz a szőlészeti és borászati felügyelőhöz nyujtsák be, akinek kerületében működnek.

Ugyancsak pályázatot hirdet a földmívelésügyi miniszter a székesfővárosban szervezett felsőbb szőlő- és borgazdasági tanfolyamra az 1911/12. tanévre. Az előadások az egy évre terjedő tanfolyamon folyó évi október hó első napjaiban kezdődnek. A tanfolyamra olyan pályázók vétettek fel, akik a hazai gazdasági akadémiák valamelyikét jó sikerrel végezték és ép erős testalkattal bírnak. A kérvényeket legkésőbb folyó évi augusztus 1-ig annak a gazdasági akadémiának igazgatóságához kell benyújtani, a melytől a folyamodó végbizonyítványát nyerte.

A dohánygyártmányok drágulása. Julius 1-én drágább lesz a szivar és cigaretta. A drámacigaretta 2 fillér (most 1 fillér), magyar cigaretta 2 fillér (most 1 fillér), sport 3 fillér (most 2 fillér), hölgy 4 fillér (most 3 fillér), hercegovina 4 fillér (most 3 fillér), memphis 5 fillér (most 4 fillér), stambul 6 fillér (most 5 fillér), princessas 5 fillér (most 4 fillér), portoriko szivar 8 fillér (most 7 fillér), hosszú 5 fillér (most 3 fillér), rövid 6 fillér (most 5 fillér), virzsina 12 fillér (most 10 fillér), kuba 11 fillér (most 10 fillér), trabuko 18 fillér (most 16 fillér), británika 16 fillér (most 14 fillér), regália média 18 fillér (most 16 fillér). A dohányjövődék igazgatósága a dohánygyártmányok drágulása folytán legalább husz millió korona nagyobb jövedelemre számít. Ennyivel többet kell a fogyasztóknak fizetni.

A szeszadó fölemelése. Másfél év óta sokat hangoztatta a pénzügyminiszter, hogy az állami pénzügyintézetek érdekében szaporítani kell a kincstár bevéteit és redukálni a kiadásokat. Hogy a kormánynak ilyen irányú intézkedéseit nem fogadják valami nagy lelkesedés, az egészen érthető. Minden ilyen rendszabálynak a nagyközönség, az adófizető polgárság fizeti meg az árat. A viczinális-építkezések szünetelését a takarékoság parancsával indokolja a kormány, a szeszadó legközelebb várható fölemelését pedig a kincstár jövedelmeinek fokozása érdekében lépteti életbe a pénzügyminiszter. A szeszadónak fölemelése hektoliterenként 20 koronával már régen kísért. A pénzügyi bizottság jelentésében rámutatott Hegedüs Loránt, hogy ezt a törvényen alapuló, de eddig be nem szedett adót már nem nélkülözheti a kincstár. Eddig is csak azért nem hajtották be ezt a 20 koronás adótöbbletet a termelőknél, mert Ausztriában nem sikerült hasonló rendelkezéseket életbe léptetni. A törvénynek erre vonatkozó részét, mint beavartott politikai körökben beszélnek, még ebben az évben végrehajtja a pénzügyminiszter, úgy hogy a legközelebbi szeszégetési kampagneban már a 20 koronás adótöbbletet is beszedik a szesziparosoktól.

A halászati tilalom betartásának ellenőrzése. Több helyről bepanaszolták, hogy a halaknak jelenleg folyamatban lévő ivási idején nem mindenütt hajtják végre a halászatról szóló 1888. évi XIX. tc. tilalmi rendelkezéseit. Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter fölhívta tehát a törvényhatóságok figyelmét arra, hogy a törvény 14. §-ának fogalma alá eső nyílt vizekről származó halaknak a törvény 18. és 20. §-a szerint nemcsak kifogása, hanem a 27. § alapján azok elárúsítása is tilos. Ezzel szemben a törvény a 13. § fogalma alá tartozó zárt vizekről származó halaknak kifogását és eladását megengedi ugyan, azonban csak a 28. §-ban meghatározott 1889. évi 5000. szám alatt kiadott végrehajtási utasításban körülírt községi bizonyítványok alapján. Az itt említett tilalmak be nem tartásából eredő visszaéléseket megszüntetendő, fölhívta a miniszter a törvényhatóságokat, hogy az idézett törvény tilalmi intézkedéseinek, különösen pedig a halak törvény szerint megengedett elárúsítási módjának ellenőrzéséről gondoskodjanak, a halászzal, valamint halkereskedéssel foglalkozókat a törvényes tilalmak megtartására szorítsák, illetőleg a tapasztalt visszaéléseket haladéktalanul torolják meg.

Kwizda-féle állatgyógyászati készítmények. A legnépszerűbb és legtekintélyesebb hazai czégek egyike kétségtelenül a Kwizda Ferencz János udvari szállító Korneuburgban.

Az ezen czég által forgalomba hozott állatgyógyászati készítmények tényleg nem csak Ausztria—Magyarországban, hanem az egész Kontinensen, sőt Angliában és Amerikában is a legjobb hírnévnek örvendenek. Minden mezőgazda ismeri a korneuburgi marhatápport, a sertéssport és a Kwizda-féle kolikpilulákat, s manapár alig találunk lótulajdonost, legyen az sportfériu vagy magánzó, üzletember vagy gazdálkodó, kinek istállójában meg nem honosult volna a Kwizda-féle Restitutiofluid. Magán Angliában, a mely a lósport terén tett újításokat és találmányokat maga részére szokta lefoglalni, irigység nélkül ismerik el különösen a Kwizda-féle ló restitutiofluid és a Kwizda-féle szabadalmazott kautsuk csülök-horzszalagok czélszerű és hasznos voltát. A hirneves távlovaglók, gróf Starhemberg és Höfer F. távlovaglásuk alatt a Kwizda-féle Restitutiofluidot használták a legjobb eredménnyel. Épp úgy más távlovaglók és kiváló állatorvosok a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoztak a Kwizda-féle szabadalmazott gummi óvókészülék lólabák részére és a szabadalmazott gummi horzszalagok czélszerűségéről. A Kwizda Ferencz János czég Korneuburgban, kívánatra ingyen és bérmentve küldi meg csinos képes árjegyzékét.

Ki akar kölcsönt? A ki birtokára jelzálogkölcsönt akar fölvenni, forduljon bizalommal a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetéhez, Budapest, V., Géza-utca 2. szám (saját ház). Az intézet egyaránt ad nagy és kis jelzálogos kölcsönöket, főczélja azonban, hogy a közép- és kisbirtokosokon segítsen, ezért kölcsönöket már 300 K.-tól kezdve ad. A ki súlyos kamatot fizet tartozása után, az intézet olcsó törlesztéses kölcsönével segíthet terhén. Az előző hitelezőket az intézet a kölcsönből fizeti ki s mérsékelt díjért minden a kölcsön körüli teendőket ellát. Kölcsönök a földbirtok fele értékéig engedélyeztetnek. Ha az adós pontosan fizet, az intézet a kölcsönt föl nem mondhatja, az adós azonban tartozását akár egészben, akár részben, bármikor visszafizetheti. Parcellázásoknál az intézet minden tekintetben segédkezik. Az intézet egyszerű levélre bárkinek szívesen ad felvilágosítást. *Az intézetnek ügynökei nincsenek s azon ügynök ki ez intézet megbízottjának nevezi magát, visszaélést követ el.*

APRÓK.

A romániai földbérlő szövetkezetek. Károlyi Mihály gróf a földbérlő szövetkezetek tanulmányozása céljából Romániában járt. Utjának eredményéről a „Köztelek”-ben emlékezik meg.

Romániában a falusi bérlő szövetkezetek irigylésre méltó lendületnek indultak. Az 1909. év végén lezárt számadások szerint már 194 falusi földbérlő szövetkezet működött 36.000 szövetkezővel, bérletben tartva 100.000 hektárt meghaladó területet. Az aláírt kezdő tőke egy millió 973 ezer frankot tett ki, míg a további kötelezettség egy millió 287 ezer frankot. Az

aktiv vagyon következőkből állott: készpénz 152.662 frank, szövetkezeti tőke 715.672 frank, biztosíték 1.299.418 frank, felszerelés és állatlaltár 204.176 frank, előlegek 122.365 frank, az igazgatási befektetés 42.837 frank beraktározott termékek 77.257 frank, takarékbetétek, 175.206 frank, biztosítéki szelvények 24.970 frank, különböző hitelcímletek 541.199 frank. A passzív vagyon tételei: bérleti összeg 333.686 frank, adók 45.822 frank, fizetési kötelezettség 834.774 frank, kamatok 7688 frank, tiszteltdíjak 6395 frank, a mezőgazdasági gépek és törlesztési alap 101.662 frank, tartalékalap 286.970 frank, különböző hitelcímletek 156.992 frank és tiszta nyereség 295.248 frank. Szóval a közel kétszáz földbérlet-szövetkezet csaknem negyedfél millió frankot forgatott és egy évi tiszta haszna megközelítette a 300.000 frankot, a 287 ezer frank tartalékalaptól eltekintve. E szövetkezetek rohamos fejlődésére élénk világot vet az a körülmény, hogy számuk fél év alatt, azaz 1910. június 30-áig (ez az utolsó összesítő adat) 308-ra emelkedett, bérletben birva 209.646 hektár terület, melyen 47.448 bérlet-szövetkezeti tag gazdálkodik. A bérlet-kiszáradást tapasztaltam s amelyeknek behozatala a megkívánt csomagolási és berakási feltételek teljesítése mellett hazai termelőink és kereskedőink számára előnyös lehet.

Gyümölcskivitelünk Németországba. A berlini piac felvevőképessége a legtöbb magyar gyümölcsfajtára nézve kedvező. Felsorolom azokat a gyümölcsnemeket, amelyek iránt érdeklődést tapasztaltam s amelyeknek behozatala a megkívánt csomagolási és berakási feltételek teljesítése mellett hazai termelőink és kereskedőink számára előnyös lehet.

Cseresznye és meggy, 5000, vagy 10,000 kilogrammos kocsirakományokban, mindenestre azonban más mellékrakomány nélkül, lehetőleg 10 vagy 20 fontos kosarakban csomagolva kerül a piacra s e kosarak amennyire lehet széles, egészséges háncsszalagból fonvák. A berakásnál ügyelni kell a kosarak szilárd elhelyezésére, léczek és hidak eszközlésével) valamint arra, hogy egyik kosár ne közvetlenül érje a másikat, hanem az egymásra nyergelt kosarak fülein nyugvó deszkákon helyeztessenek el.

Köszméte. Nagyobb kosarakban s ugyancsak 5—10,000 kilogrammos rakományokban. E cikk kevésbé érzékeny s így pusztán az ellen kell a kosarak rögzítésével védekezni, hogy ezek a rázkódtatás folytán egymás tartalmát össze ne törjék.

Barack (kajszi és ősi), friss paradicsom. Mindhárom fajból az egészséges finom áru kis egy kilogrammos ládáknak óvatosan, lehetőleg vékony vattacsomagolásban. Lehet nagyobb 5—10 kilogrammos ládákat is használni, de a kisebbek, mivel a mennyiség inkább alkalmas a detaileadás céljaira, czélszerűbbek. Ugyanugy, mint a cseresznyét és meggyet, lehet a kajszi-barackot is kosárba csomagolni; ez a mód különösen a kevésbé finom átlagárunál fizetődik ki.

Az olcsó, de mindazonáltal egészséges gyümölcsöt szívesen vennék a konzervgyárak; ez esetben a hordócsomagolás a legczélszerűbb, mert ily módon az áruk sokkal alacsonyabb vám-tételek szerint is vámoltatnak el. Az idej olasz paradicsombelátal eddig még nem fedezte a konzervgyárak fokozott szükségletét és kellő időben hozott ajánlatainkat a piac érdeklődéssel vennék.

Saláta, zöldség, új burgonya teljes kocsirakományokban minden feltétel mellett elhelyezést talál. Különösen szívesen fizetnek magasra szökő napiárakat tiszta levelű széles fejű salátaért, világos vörös répaért és burgonyáért.

A későbbi gyümölcsöket illetőleg termelőinknek a sárgadinnye és a szőlő helyes csomagolására kell figyelmet fordítaniok.

Ha a sárgadinnyét nem teljesen érett korában rakják a vasuti kocsiába, úgy ez az út és raktározás alatt tovább érik és az eladás idején nem lesz túlrett, a mi az érett gyümölcsök feladásánál többnyire előfordul. A dinnyéket szabadon s szalma között kell berakni, míg czélszerű a hely kellő kihasználása szempontjából a guala alakú nyergelés. Szőlőt úgy kell csomagolni, mint cseresznyét s meggyet.

Valamennyi friss növényemű csomagolásá-

nál és berakásánál ügyelni kell arra, hogy az árut nedvesség ne érje, de a levegő igen.

Az árajánlatokat olyan mintával kell kísérni, a mely az áru minőségének s mennyiségének pontosan megfelel, különben kiteszi magát az eladó annak, hogy a vevő, sokszor a legcsekélyebb eltérést is ürügyül használva, nem veszi át a küldeményt, vagy csak tetemes árengedménnyel. Az árakat többnyire Berlinben elvámolvá kívánják.

Amerikai diákeskü. A Newyork American szerint az Egyesült-Államokban a diákoknak legutóbb le kellett tenniük a következő esküt:

„Esküszöm, hogy szándékosan nem pusztítok el sem fát, sem virágot. Ünnepiesen megfogadom, hogy nem fogok sem a villamos kocsi, sem bármely más közhelyiség padlójára köpni. Esküvel ígérem, hogy nem okozok kárt épületekben és kerti sövényekben. Nem szemetelek az utcán és a nyilvános helyeken. Udvarias leszek minden emberrel szemben. Védeni fogom az állatokat. Becsülni fogom a más tulajdonát, úgy mint a magamét. Fogadom azonkívül, hogy hű és hasznos polgára leszek az államnak.”

Ezt az esküt jó volna letéttetni a mi diákságunkkal is, sőt némileg bővíteni is lehetne az eskümintát.

Egiletlen celluloid. Ismeretes dolog, milyen óriási kiterjedésű alkalmazása van manapság a celluloidnak s ismeretes egyuttal a celluloidnak az az egyetlen igen hátrányos tulajdonsága is, hogy rendkívül gyúlékony s meggyújtva majdnem robbanásszerűen ég el. Sokat kísérleteztek tehát olyan anyag előállítására, a mely celluloid minden jó tulajdonságával rendelkezik, a mellett azonban kevésbé gyúlékony. Most érkezik annak híre, hogy Eichengrün német kemikusnak, a ki evvel a problémával már tíz éve foglalkozik, végre sikerült egy, a gyakorlat minden követelményének megfelelő megoldáshoz jutni.

Tulajdonképpen a megoldás már régebbi keletű, a mennyiben Eichengrün már néhány éve előállította a celluloid néven forgalomba került egiletlen celluloidot. Eddig azonban ebből az anyagból legfeljebb körülbelül 1/4 czm. vastag lemezeket tudtak előállítani, a celluloidok ama rossz tulajdonsága következtében, hogy nem lehetett a száradáskor kocsonyásodó állapotba hozni, ellenben annál könnyebben jutott syrup-, illetőleg kenőcszerű alakba, a mikor aztán oldószerét (acetont) nehezen adta ki. Végül azonban sikerült ezt a nehézséget is legyőzni s a most előállított anyag már éppen olyan sokféleképp feldolgozható, megmunkálható, mint a celluloid, a mitől külsőleg egyáltalán nem különbözik. Éppen olyan jól lehet, mint azt, fűrészelni, esztergályozni, préselni, fűrni stb. a legkülönbözőbb kivitelben és színben előállítani. A gyártással két nagy cég, egy német s egy francia foglalkozik, amaz Cellon, emez Sicoid néven hozza forgalomba. (Uránia.)

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felhívjuk lapjaink azon t. olvasóit a kiknek előfizetése július hó elsejével lejárt, hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap expedíciójában zavarok támadhassanak.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . . . 16 korona.
Fél évre . . . . . 8 „
Negyed évre . . . . . 4 „

A „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatala.

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

S Z E S Z.

A szeszüzletben e héten szilárd irányzat uralkodott és élénk fedezési vásárlások mellett a szeszárak drágább árakon zárulnak.

Elkelt *finomított szesz* nagyban adózva 179—180 kor. adózatlanul 60—61 kor. azonnali és későbbi szállításra élénk vételkedv mellett.

*Élesztőszesz*ben gyér a készlet néhány tétel adózott áru 178—178.50 kor. kelt el adózva.

*Denaturált szesz*ben a forgalom kielégítő és hordóval együtt több kötés 47.50—48 kor. kelt el. Másodkézből valamivel olcsóbb árban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről a kontingens nyersszesz ab termelő folyó termelési idényre 55—56 kor. kelt el fix árban és 2—2.50 kor. jegyzésen alól. Új termelési idényre és több tétel jegyzésen alól kelt el.

Bpsten a kontingens nyersszesz ára 56—57 K.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	179—180 K
Finomított szesz adózatlan	60—61 „
Élesztőszesz adózva	178.25—178.50 „
Élesztőszesz adózatlan	— „
Nyers szesz adózva	177—178. — „
Denaturált szesz	47.50—48. — „

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1911. évi június 30-án. A székesfővárosi vásár-igazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozott a szokott közlegekből 137 szekér réti széna, 8 szekér muhar, 5 szekér zsupszalma, — szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, — egyéb takarmány 38 szekér (luczerna és zabosbüköny stb.), — zsák szecska.

A forgalom igen élénk.

Árak q-ként állérben a következők:

Régi széna 500—800, muhar	—, zsupszalma 440—540, alomszalma 380—440, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny 640—800, lóhere 600—740 luczerna 580—700, köles —, sarju — szalmaszecska —. Összes kocsiszám 181. Összes súly 217,200 kilogramm.
---------------------------	---

Napijelentés a gabonatőzsdéről.

1911. június hó 29-én.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az októberi buza 10 fillérrel, az áprilisi buza 7 fillérrel, az októberi rozs csak két fillérrel, az októberi zab 7 fillérrel, a júliusi tengeri 3 fillérrel, az új tengeri 7 fillérre olcsóbbodott.

Eladott:

Buza. *Tiszavidéki* 150 mm. 80 kg.-os 25.80 K, 100 mm. 78 kg.-os 25.20 K felső, 350 mm. 78 kg.-os 25.20 K felső, 300 mm. 78 kg.-os 25.40 K, 250 mm. 76.5 kg.-os 25.80 K, 50 mm. 79 kg.-os 25.80 K.

Fejérmegyei 150 mm. 77 kg.-os 25 K.

Pestvidéki 100 mm. 77.5 kg.-os 25.20 K.

Új buza. *Tiszavidéki* 1000 mm. 78 kg.-os 24.50 K jul. felmondás.

Pestvidéki 1000 mm. 76 kg.-os 23.80 K aug. szállítás.

Hartai 1000 mm. 76 kg.-os 23.90 K aug. érkezés.

Új rozs. 750 mm. jul. érk. 800 mm. 18.10 K jul. feladás kpf. pp.

Zab. 100 mm. 18.95 K kpf.

Tengeri. 500 mm. 14.40 K kocsi rpf.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határidőárak.

(Déli zárlat.)

Buza októberre	.. .. 24.12 „
Rosz októberre	.. .. 18.84 „
Zab októberre	.. .. 16.52 „
Tengeri júliusra	.. .. 14.66 „
Repcze augusztusra	.. .. 28.30 „

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 39.80, 1. sz. lángliszt 39.00, 2. sz. lángliszt 38.20, 3. sz. zsemlyelisz (kúlns.) 37.40, 4. sz. zsemlyelisz 36.60, 5. sz. kenyérlisz, feh. 35.40, 6. sz. kenyérlisz 33.40, 7. sz. kenyérlisz, közép 31.80, rozslisz I. 28.60, rozslisz II. 26.60, rozslisz III. 20.40, korpa, finom 13.00, korpa, durva 13.00 K mm. Tengerelisz —28—28, tengerikása —30—32 K kg.

Készáru-tőzsde 1911. június hó 29-én.

Fajta	Hektoliterenkinti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig	Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:					
Tiszavidéki	75	—	—	79	25.20 25.50
„	76	24.60	24.90	80	25.40 25.60
„	77	24.70	25.20	81	—
„	78	25	25.3	82	—
Fehérmegyei					
„	75	—	—	79	—
„	76	24.40	24.70	80	—
„	77	24.60	25	81	—
„	78	24.80	25.10	82	—
Pestvidéki					
„	75	—	—	79	25.10 25.40
„	76	24.50	24.80	80	25.20 25.60
„	77	24.60	25	81	—
„	78	24.90	25.20	82	—
Bánsági					
„	75	24	24.30	79	—
„	76	24.30	24.70	80	—
„	77	24.60	25	81	—
„	78	24.90	25.20	82	—
Bácskai					
„	75	24.40	24.50	79	—
„	76	24.60	24.80	80	—
„	77	24.70	25.10	81	—
„	78	25	25.30	82	—
Rosz elsőrendű új					
„ középminőségű (új)					18.30 18.50
„ takarmányáru, elsőrendű					18.10 18.20
„ másodrendű					17.60 18.50
Köles					
„ elsőrendű (új)					17.20 17.40
„ középminőségű (új)					—
Tengeri belföldi új					
„ román v. bolgár					19. — 19.40
Repczekáposzta					18.60 19. —
					14.10 14.20

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**

Feladós szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

ELADÓ BIRTOK.

Elköltözés folytán Gömör megyében, Tornalya vasuti állomástól kőttal 15 kmnyi távolságra fekvő, Pusztá-Ilonahalma nevű igen szép birtok, melynek területe **978 magyar hold** és áll 320 hold erdő és legelőből, igen szép uri lakással és parkkal, kitűnő gazdasági épületekkel, 6000 drb termő gyümölcsfával, teljes élő és holt felszereléssel, vetésekkel, amelyekből az őszi vetés 72 hold, a tavaszi vetés 185 hold s ebből 102 hold kalászos, 42 hold lóhere, 6 hold répa, 35 hold szegődményes és aratók kukoriczája, 63 hold pedig fekete ugar; továbbá egy négy lóerejű kétéves állami gőzgép cséplővel és elevátorral s egyéb mindenféle felszereléssel, akár egy tagban, akár pedig parcellázva, magyar holdanként 300 korona árban **a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett** eladó. Megjegyeztetik, hogy 300 korona magyar holdankénti árban **az összes vetés, élő és holt felszerelés is** bennfoglaltatik.

Komoly reflektánsok június hó 20-ig forduljanak az Agrár takarékpénztár részvénytársasághoz Egerben.

Birtokot keresek

Fehér megyében 1000-1500 m. hold között, lehetőleg a fővonal közelében. Ajánlatok 809. szám alatt a kiadóhivatalba kéretnek.

A Böhm-féle

sertéstakarmány és takarmány-mész malacznevelésre nélkülözhetetlen,

mert a szervezetet edzi, a betegségek iránt azt ellenállóvá teszi, a **gyors fejlődést** elősegíti, a **csontozatot erősíti**. — Ara 100 kg.-ként K 23.— ab gyár. Nagyobb vételnél külön árajánlattal szolgálunk. — Kitűnően beváltak még:
 a **fácán- és csibeeléség**: 5 kg. bérmentve ... K 3.—
 50 „ ab gyár ... „ 20.—
 a **baromfitakarmány**: 5 kg. bérmentve ... „ 2.70
 50 „ ab gyár ... „ 19.—
 az **eblepény**: 5 kg. bérmentve ... „ 3.—
 50 „ ab gyár ... „ 20.—

Mintákkal és utasításokkal szívesen szolgál: **Böhm Ferencz és Ede**
 magyar szabadalmazott mütakarmány gyára
Budapest, VIII., Főherceg Sándor-utca 30/a sz.

Azonnal szállítható kipróbált kitűnő járasu, 35 tényleges lóerejű, álló típusu **BOLINDER** nyersolaj-motor, készleten Budapesten, Schvarcz József és Társa czégnél, VI., Váci-körút 53.

A szatmári püspökségi uradalomnak egy darab 7 éves, előszállási eredetű, 169 cm. magas, nehéztestű **félvérméne eladó**. Bővebb felvilágosítást a jószágfelügyelőség ad, Pusztá-Hidvég, u. p. Poroszló, Heves megye.

Gyors, pontos, olcsó földmérés

Stadel-Torkos földmérő-taliga. Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható **Stadel Gépgyárban, Győrött.**

Gőzcséplőkészlet

8 lóerejű, máv. elevátorral, gőzrosta zsákolóval, bérbeadás folytán eladó. Köröskényi Paulovits Dezső, posta, vasut: Ács, Komárom megye.

Szalmasajtoló,

kevessé használt állapotban, igen előnyös árban eladásra ajánlatik **Szücs Ödön**, Budapest, VI., Nagymező-utca 66., czég által.

Magánjáró benzinkomobil

28-30 lóerős, eredeti Cristoph, tehervonási és szántási czélokra, esetleg egy 54" gőzcséplőgéppel meghajtására, a kiállítás után jutányosan és kedvező feltételek mellett eladó. **Dénes B.**, Budapest, V., Lipót-körút 15.

Jutagyár kartellen kívül!

A Juta- és kenderipar Részvénytársaság
 Budapest, V., Báthory-utca 12.

ajánl **kartellen alul azonnali vagy későbbi szállításra gabona, liszt, heremag és minden egyéb**

zsákokat,

kéveket, juta és kender zsákzsineget, csomagoló vásznat stb. stb. a legkiválóbb minőség szavatolása mellett.

Gróf Károlyi Lajos tótmegyeri uradalmában eladó egy drb legújabb gyártmányu 20 HP teljesen jó és használható állapotban levő

BENZINLOKOMOBIL.

Feltételek az **uradalmi felügyelőség**nél **Tótmegyer (Nyitramegye)** megtudhatók.

Mezőgazdáknak ritka alkalom!!!

Nyilvános árverésen vett 90 drb 7, 8 és 10 számú **Jurenák-féle** szabadalmazott és az óbudai hajógyárban készült uj vasekék teljesen felszerelve, egyenként és pedig:

- 7 számú 40.— koronáért
- 8 „ 50.— „
- 10 „ 55.— „

azonnal eladók.

- 5 darab rendelésnél 5%
- 10 „ „ 10% engedmény.

Rendelhető: **Ullmann Béniél, Budapest, VI., Nagymező-utca 26. III/16.**

A PERONOSPORA ELLEN

idejében **permetezzünk**

valódi Brixeni Kristály-Azurinnal

mely jobb, biztosabb és olcsóbb védőszer, mint a kékkő-mészkeverék. **Kapható mindenütt. — Kérjen ingyen prospektust.**

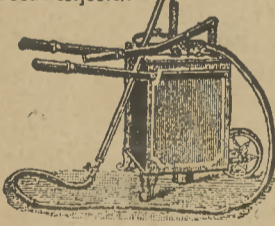
Magyarországi **Molnár M. és Társai** főraktár:

műszaki és mezőgazdasági cikkek nagykereskedése

Budapest, VI., Gyár-utca 21/g.

Rézkénpor, permetezőgép, borsajtó, zsák, ponyva, gépolaj, gépszij stb. legolcsóbb beszerzési forrása.

A Heller-féle „KING” gyorsmeszelő és fertőtlenítő gép, az ecsetmunka 20-szorosát teljesíti.

Gyártok azonkívül:

Pittore és Triumph

nevű gyorsmeszelőt is.

Meszelőm szivattyui azonnal kicserélhető golyós szelepekkel vannak ellátva, tehát **nincsen eldugulás, nincsen piszkálás.** Meszelőm ára (teljes felszereléssel és gyümölcsfák permetezésére alkalmas két- vagy háromágú (szóróval) 60 koronától 320 koronáig.

IG. HELLER, Bécs, II., Prater Schrotzberg-Strasse 1. Kérjenek leírást. Képviselek kerestetnek.

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona.

Ajánlott küldéssel **3.45 kor.** Utánvétellel küldve **3.65 kor.**

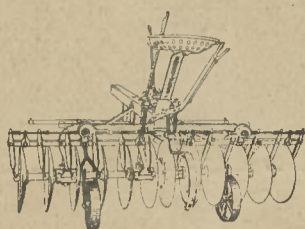
Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában, **Budapest, IV., Múzeum körút 7.**

THIERRY A. BALZSAMA törvényesen védve.

Allein echter Balsam aus der Schützengel-Apotheke des **A. Thierry in Pregrada** bei Rohitsch-Sauerbrunn.

gyógyszerésznél és nagyban az összes gyógydrogériákban. Cím: **A. Thierry védangyal-gyógyszertára Pregrada,** Rohics mellett. 12 kis vagy 6 dupla, vagy 1 nagy különleges üveg ára 5 K 60 fill. Kisebb mennyiség nem küldetik. Szétküldés csak a pénz előleges beküldése, vagy utánvét mellett. Thierry-féle egyedül valódi Centifolia hűző és gyógykenőcs az s es sebekre stb. 2 doboz 3.80 korona.

Egyszerű tartós szerkezet!
Kiváló aczélanyag!
Legujabb rendszerű
amerikai

TÁRCSÁSBORONÁK.

Fükaszáló, marokrakó és kévekötő
aratógépeink

a legjobbaknak
vannak elismerve

Kivánatra szívesen küldünk
árjegyzéket, költségvetést.

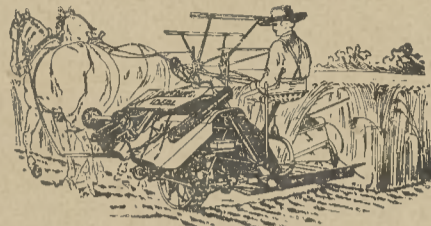
A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyáranak Vezérügynöksége
Budapest, V., Váci-körút 32.

Propper Samu

mezőgazdasági gépüzletében

Budapest, V., Váci-körút 52. sz.

nagy választékban és előnyös áron
kaphatók: lényeges javításokkal ellátott

„Deering“-féle kévekötő-aratógép.

továbbá a valódi „Sack“-
féle ekék, vetőgépek,
grubberek, boronák,
valamint kitűnő szőlőmi-
velési eszközök, ugy-
szintén javított eredeti
„WESTFALIA“
műtrágyaszórógépek,
nemkülönben legkitűnőbb
szecskevágó- és répa-
vágógépek, eredeti ame-

„Deering“-féle gyűjtőgép.

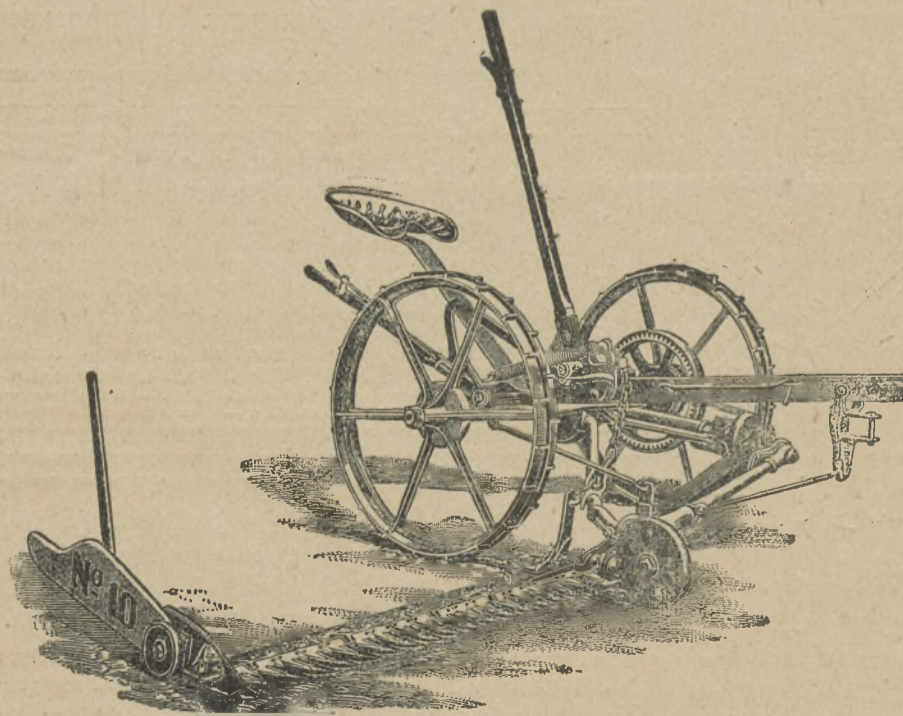
Valódi SACK-fele aczéleke.

szalmakötélfonógépek és mindenféle egyéb legelső-
rendű gépek és eszközök.

rikai OHIO
kukoriczászár-
tépőgépek (Schred-
der), Kayser-féle
gabonacentrifug-
gák, „APOLLO“
meszelő- és per-
metezőgépek,

THE JOHNSTON HARVESTER Co. N. Y.

amerikai aratógépgyár készíti a világ legtökéletesebb fükaszálóit, széna-
gyűjtőit, marokrakó és kévekötő aratógépeit.

Elsőrendű anyag, feltétlenül meg-
bizható szerkezet, csekély vonóerőszük-
séglet, olcsó árak.

A specziális magyar viszo-
nyokra alkalmazott Johnstone
aratógépek dönt és kuszált
gabonákban is jó munkát vé-
geznek.

Kérjen árjegyzéket és ajánlatot!

Főraktár

Magyarország, Ausztria és Szerbia részére:

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Bächer Rudolf—Melichár Ferencz

Vezérképviselő: Szücs Zsigmond

Új és egyszer használt zsákok, ponyvák, kévekötelek, amerikai manillazsineg kölcsön és eladás kartellen kívül.

Gazdasági lótakarók.

Távirat:
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, V., Arany János-u. 10.

Telefon:
35—92.

LÓHEREFÉJTŐ GÉPEK
EGYSZERŰ KETTŐS
TISZTÍTÓ SZERKEZETTEL 51/125/17m
LÉZÉLESEGIG GÜZGÉLŐ MITTENS JÁRGÁNY SHAJTÁSRA

**SZABADALMAZOTT
EGYESITETT
LÓHERÉCSÉPLŐ
FEJTŐ-TISZTÍTÓ
GÉPEK**

**OLCSÓÁRAK
KELVEZŐ FIZETÉSI
FELTÉTELEK
ÁRJEGYZÉKET
FELHÍVÁSRA
KÜLDJÜNK
TULAJDONOSAINK**

Szűcs Ödön
— BUDAPEST —
VI. NAGYMEZŐ-UTCA 66.

**Elsőrendű
kartellen kívüli
17-18%
szuperfoszfát**

kapható
Rosenberg Adolf
nagykereskedőnél
Bácsalmás.
Kérjen ajánlatot.

Dr. Schott-rendszerű molyfogó-üvegek

a széna-, a szőlő-moly és más molyfajták, a mező- és erdőgazdaság kártevő rovarainak fogására berendezve. Ez idő szerint ezen üvegek a gyakorlati és tudományos tapasztalatok alapján szerkesztett legjobb molyfogók.

A molyfogó üvegek

horganyzott
drótból készült
akasztókkal
vannak ellátva.

A széna- és
szőlő-moly
nagybani fo-
gására készült
üvegek.

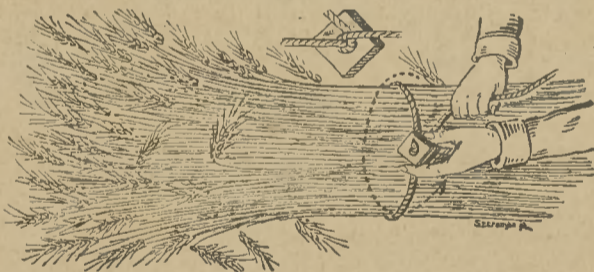
Hengeres alak, kétoldalu, egymással szemközt fekvő nyílásai révén üvegmegtakarítással járó kettős fogóhatással bír. Riezlingszinü, áttetsző és fényes üveg. A drótkaszató karókra és drótra egyaránt alkalmazható.

Minták rendelkezésre állanak.

Az üvegek ára 100 darabonként 12.— K ab gyár.

Egyedüli gyártók Ausztria és Magyarország részére:

Aktien-Gesellschaft für Glasindustrie
vormals Friedr. Siemens
Neusattl bei Elbogen (Böhmen).

KÉVEKÖTELEKET

□ fácskával, végei kékre vagy vörösre festve, készit és szállit elsőrendű minőségben, nagyban és kicsinyben, legolcsóbb áron

HELLE O. kötélárugyár
Pozsony, Eötvös-utca 6.

Magyar tenyészvikák

kaphatók:
Gróf Teleki Arvéd
uradalmában, posta:
Koncza.

Rudolf Testvérek

Első magyar-osztrák
mechanikai juta-kötélárugyár
LIGETFALU-POZSONY.
Telefon 683. □ □ Telefon 812.
Sürgőnyozim: **Rudolf Ligetfalu.**
Különlegességi gyár zsákmadzagban, kéveköteletben, szalma- és csomagoló-, kocsi- (Waggon) kötelekben és henteszernákban, valamint mindennemű juta-kötőanyagokban.
Nagy szállítóképesség! Olcsó árak!

Tüzálló kaszák minden nagyságban, kézi vas-kazetták új és használt, 100 pár diszlószerszám, mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítésűek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótakarók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmák, zöld munkás-zubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergék, régi és új fegyverek, kardok és puskák, másoló prése, gyepplőszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók. **Wien, IX., Trödlerhalle 105.** Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközölhetik. — Nem alkalmas tárgy kicserélhetik. — Az államtisztviselők szállítója. — Kérem ügyelni a 105. számra.

Száj- és körömfájás

ellen, ugyszintén az ezzel járó **tőgy** megbetegedéseknél ajánlom **kitünő** és **feltétlenül megbízható** készítményemet. E készítményem használata után a ragály fél idő alatt meggyógyul, így az állatot a betegség nem gyötri annyira meg s a tejet csak alig pár napra teszi élvezhetetlenné. Minden egyes állat száj- és körömfájás elleni gyógyszerére **70 fillér**, tőgykenőcs egy állatra szintén **70 fillér**; 10 adagnál kevesebb nem küldetik. Megrendelhető utánvétellel: **Bolgár Miklós** gyógyszerésznél, **Szécsény**, Nógrád megye.

HERKULES IDOMVASABLAK

Sodronyüveges istállóablak.

Mindennemű kertészeti és gazdasági építkezésekről szaksterű költségvetésekkel készséggel szolgálunk. Mindennemű vasszerkezeti munkálato-
kat elvállal és elkészit: **Farkas és Társa**
vasszerkezeti gyára BUDAPEST, VI., LEHEL-UTCZA 8. SZ.
Telefon 82—70. Kérjen ingyen árjegyzéket!

HERKULES IDOMVASABLAK

AMERIKA LEGBECSESEBB AJÁNDÉKA EUROPÁNAK

Ujdonság: **Tárcsásboronák
hullámos tányérokkal,**

melyek munkája ugy
forgatás, mint porhanyítás tekintetében
összehasonlíthatatlanul jobb és
tökéletesebb, mint a sima tányérosoké.

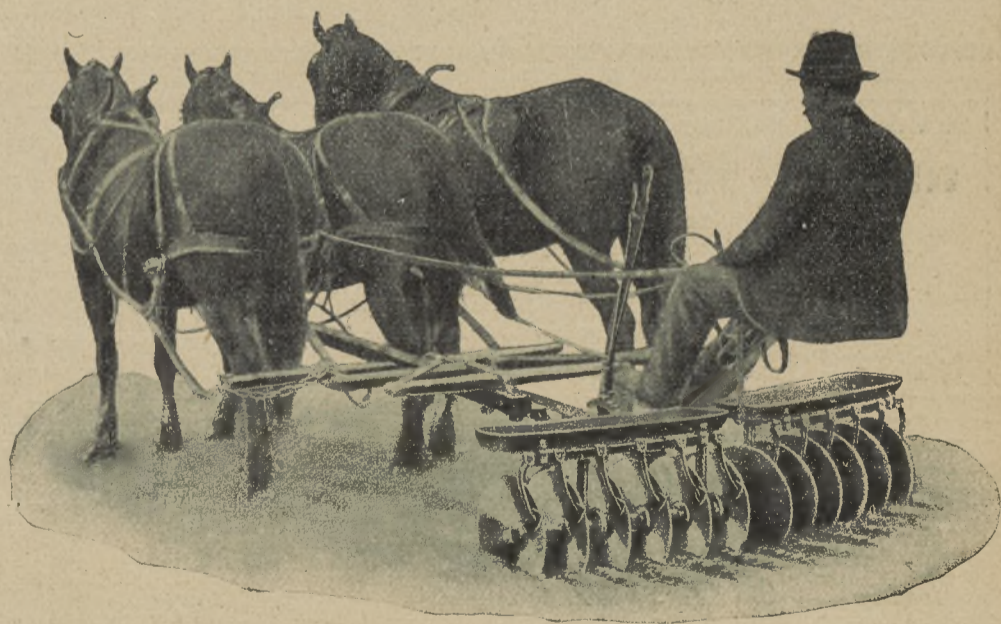

!! Jövő természetét biztosítja, ha haladéktalanul hozzálát a tarló lebuktatásához !!

A tarlópántásnak legjobb és legczélszerűbb eszköze a
hullámos tárcsásborona,

mert ezzel végezhetjük
leggyorsabban és leg-
gazdaságosabb módon a
≡ tarló feltörését. ≡

A legszilárdabb és legtöké-
letesebb tárcsásboronák

Bächer Rudolf-Melichár Ferencz

főraktárában

Magyarországi vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND**, Budapest, VI., Nagymező-u. 68 kaphatók.

Árajánlattal készséggel szolgálunk.

☛ Tárcsásboronáink utolérhetetlen tökéletes szerkezetét bizonyítja, hogy már a forgalom-
ban levő sok ezer és ezer darab minden talajon a legnagyobb megalégedésre dolgozik. ☛

A Mac LAREN

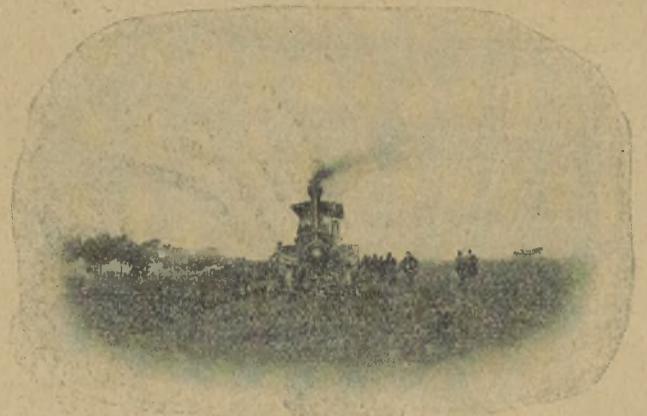
mely a mezőhegyesi nemzetközi ekeversenyen **első díjat nyert**
legideálisabb magajáró gőzeke.

Egyszerű kezelés, elsőrendű anyag, szolid munka. Az eddigi tapasztalatok szerint napi teljesítőképessége 18—35 hold, szénfogyasztása 50—70 kg., üzemköltsége 5—7.50 kor. holdanként.

Vezérképviselet:

FLEISCHL SAMU cégénél, **Budapest, V., Szabadság-tér 16. szám.**

Nagyszámu vevők névsora az ország minden vidékéről megtudható fenti vezérképvisellettől, ki árajánlattal, felvilágosítással szívesen szolgál.

Erdélyi jellegű haszonállatok,

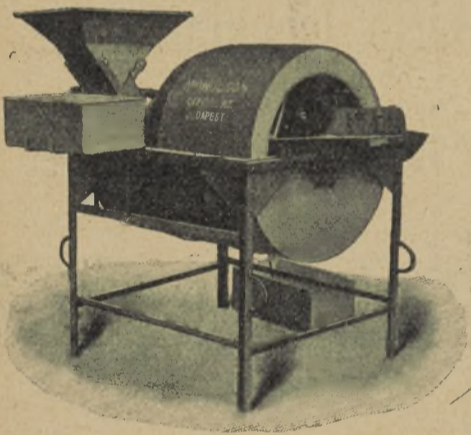
u. m. **járomosökrök, tinók, borjúk, sertések** beszerzését legkulánssabban közvetítjük. **Székely Gazdák Szövetkezete, Marosvásárhely.**

Ujdonság!

Ujdonság!

Huszár-féle
szabadalmazott

gabona-csávázógép

biztosan előli az **üszögspórákat** kevés csávázó-folyadék felhasználása mellett, **gyors és biztos eredmény.** — Csekély munkaerő.

Tüzetes ismertetéssel és felvilágosítással szolgál a kizárólagos gyártó:

NICHOLSON

gépgyár r.-t.

Budapest, V., Váci-ut 17. szám.

Kwizda Ferencz János

az osztrák-magyar csász. és kir., a román királyi és bolgár királyi udvaroknak állatgyógyászati orvisekben való szállítója, kerületi gyógyszerész **Korneuburg-ban, Wien mellett.**

KWIZDA-féle Korneuburgi marhapor.

Étrendi szer lovak, szarvas-marhák és juhok részére.

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Főraktár: **Török József** gyógyszerésznél Budapesten, VI., Király-utca 12. sz. VI., Andrássy-ut 26. sz.

Eredeti „OTTO“ motorok

DIESEL-nyersolajmótorok

Benzinmótorok

Benzinlokomobilok

Teljes cséplőkészletek

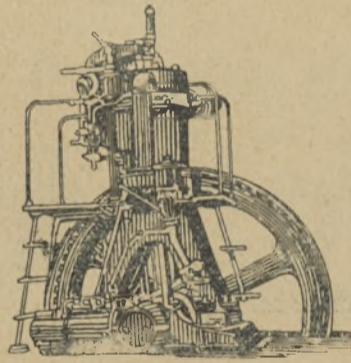
Hűtő- és jéggyártógépek

Langen és Wolf

mótorgyár

Budapest, VI., Váci-Körut 59.

Műhely: IX., Mester-utca 31.

A világ legjobb, legolcsóbb és legbiztosabb Kutszivattyuja

az „OMEGA“ LÁNCZKUT

mert rendkívüli sok vizet ad,
mert kis gyermek kezelheti,
mert soha be nem fagy,
mert soha nem romlik,
mert mindenki felszerelheti.

Kérjen felvilágosítást
Ingyen és bérmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD, Budapest, VI., Gyár-utca 5. sz.

Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöltetnek, úgy sovány, mint hizott állapotban.

URL REZSŐ

sertésbizományosnál

Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.

(Polgári sertésüzem bérpalota.)

Telefon 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Homokértékesítés.

Akinek homokja van, kérje saját érdekében:

- F. 3. Formák és szerszámok csömöszölt betonárak előállításához,
- F. A. 1. Kézi üzemre berendezett betontégla- és alagocsógyártás,
- Cs. G. 4. Kézi üzemre berendezett cementserépgyártás,
- B. B. 1. Az üreges építőkövek (betonblokkok) gyártása,
- C. S. 1. A cement- és mozaiklapok gyártása

czimü árjegyzékeinket és prospektusainkat; kérje anyagának díjtalan megvizsgálását, mérnökünk látogatását és tekintse meg üzembem mintatelepünkön összes cementipari homokértékesítő **gépeinket.**

Szántó és Beck mérnök, cementipari gépek gyártása
Budapest, IX., Viola-utca 7. sz.

A szőlő trágyázása.

Irtá: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona. Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, IV., Muzeum-körut 7.**

Stahel és Lenner

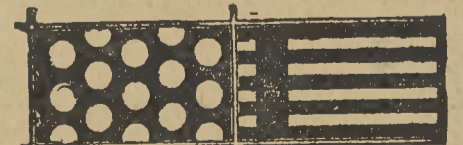
Trieur- és lemez-lyukasztó-gyár

BUDAPEST.

VI., Angyalföld, Országbiró-utca 44-46. sz.

Ajánljuk **TRIEURJEINKET** és **OSZTÁLYOZÓ GÉPEINKET** gabona és hüvelyesek tisztítására és osztályozására

TÖREKROSTÁK és minden fajta **LEMEZRÓSTA** gőzcséplő-gépek számára.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

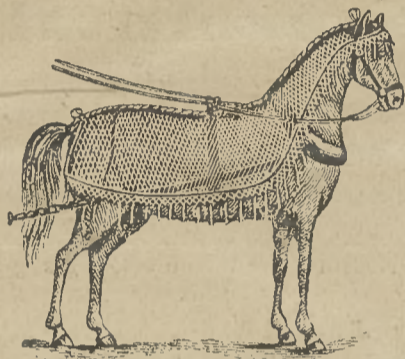
Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900. **Biztosítási alap:** Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával . . . . . 1,981.360— K
Tartalékok . . . . . 2,401.687 53 „

Összesen: 4,383.047 53 K

1901. évi fölösleg . . . . . 90.349— K	1906. évi fölösleg . . . . . 39.243 65 „
1902. „ „ . . . . . 59.782 26 „	1907. „ „ . . . . . 41.877 32 „
1903. „ „ . . . . . 109.331 73 „	1908. „ „ . . . . . 81.088 76 „
1904. „ „ . . . . . 72.438 23 „	1909. „ „ . . . . . 106.589 64 „
1905. „ „ . . . . . 61.730 60 „	1910. „ „ . . . . . 120.164 38 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyancsak az ember életére különféle módozatok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjárnyukban részesülnek és az 1901. évi üzletfölségből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1902. évi üzlet fölsége közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907. 1908., 1909., valamint 1910. évi üzletfölségből pedig tartalékainkat gyarapítottuk, úgy hogy 1910. év végén a tartalékok 2,401.687 53 koronára ragnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál **az igazgatóság.**

Mindenféle gazdasági kötéláru

nem gyári munka

istráng, kötőfék, marhakötél, rudaló, kender és kőcz (csepű), mindenféle háló és heveder (gurti), dohányzsineg és zsákzsineg,

angol manilla-fonál,

kévekötő, zsák és ponyva

legjobb minőségben, legolcsóbb engros árban a 27 év óta fennálló **Bleier és Weisz kötélgyártó cég**nél, **Budapest, VII., Károly-körut 7. szám** szerezhető be.

Sürgőnyczim: „Kötélgyárak” — Telefonszám: 18—67.

Ujdonság!

Ujdonság!

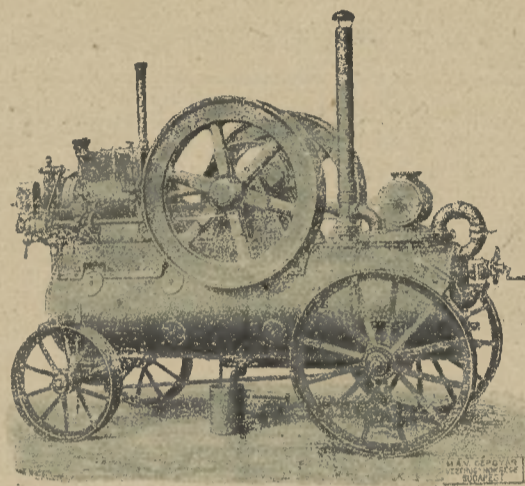
Legujabb szerkezetű cséplőkészlet.

Szabadalmazott

Szivógázlokomobil

golyóscsapágyrendszerű cséplőgéppel.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzem.

Tüzelés faszénrel és antracittal.

Tüzelőanyagfogyasztás ralóerőnként 480—500 gramm.

Saját érdekében felkérjük a t. gazdaközönséget, hogy az **Államvasutak Gépgyárána**k ezen legujabb gépeire vonatkozó bővebb felvilágosításokért hozzánk fordulni sziveskedjék.

A Magy. Kir. Államvasutak Gépgyárának Vezérigynöksége

Budapest, V., Váci-körut 32.

54416/911. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalapnak a baranya vármegyei Páprád község határában lévő „Páprád pusztá” 488.947/1600 holdas birtokának **1911. évi október hó 1-től kezdődő 12 évre leendő bérbeadása** iránt az alulírott miniszterium IX. ügyosztályában (Vadász-utca 33. sz.) **1911. évi július hó 10-ik napján, déli 12 órakor** zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatok az alulírott miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál legkésőbb **1911. évi július hó 10-én, délelőtt 10 óráig nyújtandók be.** A borítékon jelzendő „Ajánlat a páprádi bérletre”. Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra felajánlandó évi haszonbér számokkal és betűkkel irandó ki.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltattott ajánlati minta perrendszerűleg két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül 1500 K, vagy készpénz-

ben, vagy biztosítékképes értékpapírokban bármelyik állami (adóhivatali) vagy a közalaptványi közp. pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított avagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembe vételre nem számíthatnak. A kik gyámhatalom vagy gondnokság alatt állanak, ugyancsak a kik az uradalommal szemben tartozásban vannak, vagy bármi czimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek, nemkülönben az ajánlati minták s a jelenleg érvényben levő szerződések a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál (Hold-utca 16. sz.) a pécsváradi kir. közalaptványi felügyelőségénél és a vajszlói kir. közalaptványi erdőgondnokságnál is a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapest, 1911. június havában.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztertől.

ALAPITTATOTT 1850-ben.

TELEFON 42-50.

— EREDETI —

FOWLER-FÉLE GŐZEKÉK

— PÁRATLANOK —

munkateljesítményben, tartósságban és az üzemben való takarékoságban

JOHN FOWLER & Co

BUDAPEST—KELENFÖLD

vasutállomással szemben.

homokértékesítéshez

Racionális

szállítunk munkaképes **gépeket és formákat,**

tégla-, ürblock-, tetőcserép, csatorna- és alagcsövek gyártására. — Saját modern szerkezetek.

Különlegességi gépgyár:

Dr. GASPARY & Co.,

 Markranstädt (Németország.)
 2

84. számú broszúra ingyen.

Nyitra megyében

ca 700 holdas birtok, szeszgyárral, jutányos árban

eladó.

Bővebb felvilágosítást ad:

Röjtöki Bauer Antal

földbirtokközvetítő irodája

Budapest, VIII., Baross-utca 4. szám.

Telefon 166-66.

Minden gazdaságnak,
 ipartelepnek, kastélynak, lakóháznak
 stb. lehet ma már olcsón saját villam-
 világítása és vízvezetéke, melyet mo-
 dern gépekkel jutányosan létesítünk.

 Költségvetés
 ingyen és
 térmentve.

BÁRDOS és BRACHFELD

 műszaki és villamossági vállalat,
 Budapest, VI., Gyár-utca 7/a

Tekintetes

Erdélyi Kereskedelmi Társaság
Fodor Ferencz urnak
Kolozsvár.

 Szivesen tudatom, hogy a 10 drb ökrrel meg-
 vagyok elégedve; — más alkalommal is szándé-
 kom lesz felkeresni azon reményben, hogy hasonló
 kifogástalan kiszolgálásban lesz részünk.

Kiváló tisztelettel

Dr. Szabó József
 jankafalvi gazdasága
 Bihar-Diószeg.

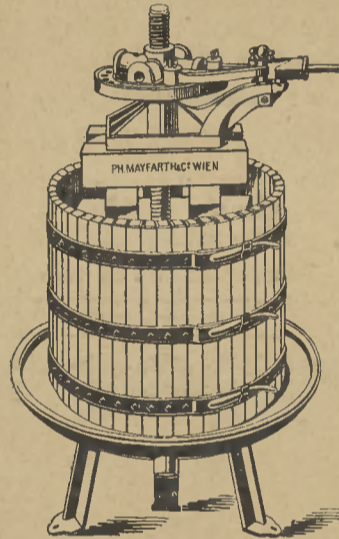
Tekintetes

Fodor Ferencz urnak
Kolozsvár.

 A télen szállított ökrökről nem hagyom meg-
 említetlen, hogy azokkal nagyon meg vagyunk
 elégedve.

Tisztelettel

1911. Május

Góth, titkár
 Baranya-szt.-Lőrinczi uradalom.
A mi modern berendezésű különleges gyár-
telepünk
40 év óta az első helyen áll

 az összes présgyárak között és a szakköröknél
a legjobb hírnévnek örvend.

 Kérje a 357. számú katalogust a bor- és gyü-
 mölcsprésekről, teljes must-telepek, hydrau-
 likus sajtók, gyümölcs- és szőlőmalmok, szőlő-
 morzsoló- és lebogyzó-gépekről.

Több mint 680 kitüntetés, első díj stb.

Ph. Mayfarth & Co.

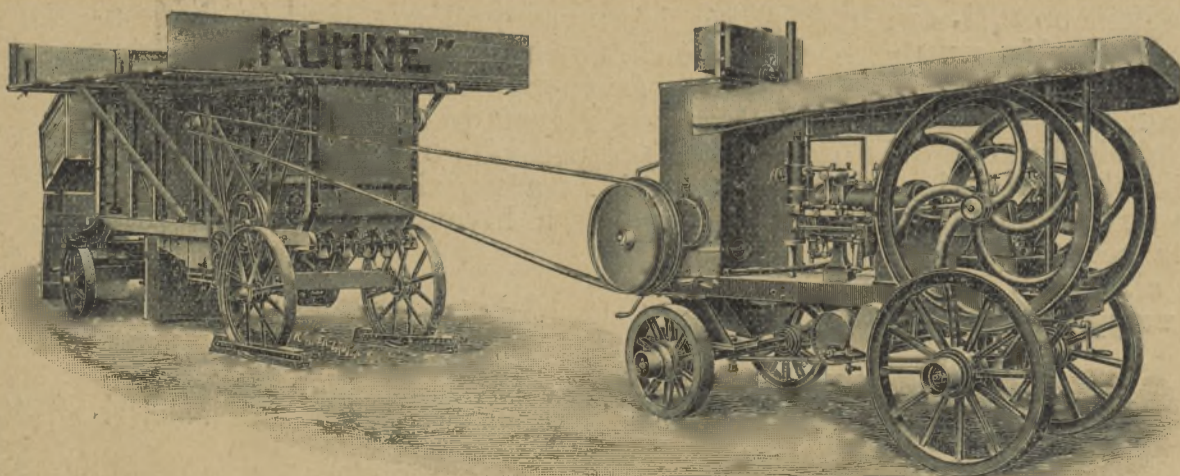
 Wien, II., Taborstrasse 71. Képviselők keresetnek.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapították 1871.

 Dus raktár új és használt kocsik-
 ból. Használt kocsik becserél-
 tetnek és átalakítások elfogad-
 tatnak jutányos árak mellett
 Ugyazint mindenféle üzlet
 és gazdasági kocsik készítése

Árjegyzék ingyen és térmentve.

Szénagereblyéket, hirneves

OSBORNE

 fűkaszalógépeket és
 aratógépeket szállít:

„KÜHNE“

mezőgazdasági gépgyár r.-t.

MOSON-ban.

Főraktár:

Budapest, VI., Váci-körút 57/a szám.

Fiókraktárak:

Debreczen, Kaposvár és Temesvár.

Új gyártási ág: Motorhajtású cséplőkészletek 3-20 lóerőig.